

161832

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER BİLİM DALI

**YATILI VE AİLESİ İLE KALAN
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ATILGANLIK,
SOSYAL DESTEK VE BAŞARILARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

Tez Danışmanı
Prof.Dr. Ömer ÜRE

Hazırlayan
Mediha ARICI

KONYA 2005

ÖZET

Araştırmada yatılı okulda ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin atılganlık, sosyal destek ve başarıları karşılaştırılmıştır.

Araştırma tarama modelinde olup, araştırmanın örneklemini; Karaman ilindeki Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Karaman Lisesi ve Sağlık meslek Lisesinde 2003/2004 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 200 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Rathus Atılganlık Envanteri, Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal destek Ölçeği uygulanmıştır. Başarı durumları hakkında da yıl sonunda okul idarelerinden öğrencilerin başarı ortalamaları alınmıştır.

Verilerin analizinde bağımsız t testi kullanılmış ve bulgular 0.05 manidarlık düzeyinde ele alınmıştır. Araştırmada ailesi ile kalan öğrencilerin yatılı okulda kalan öğrencilere göre atılganlık düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ailesiyle kalan kızların, yatılı kalan kızlardan ve ailesi ile kalan erkeklerin, yatılı erkeklerden daha atılgan oldukları bulunmuştur. Hem yatılı okulda kalan hem de ailesi ile kalan öğrencilerin cinsiyetleri ile atılganlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yatılı okulda kalan öğrencilerle ailesi ile kalan öğrencilerin Ailelerinden ve Arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeylerinin hiçbir alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Yatılı okulda kalan öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destekte cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Ancak aileden algılanan sosyal destek boyutunda aktif duygusal destek ve araçsal destek alt boyutlarında kızların erkeklerden daha fazla sosyal destek algıladığı bulunmuştur.

Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destekte Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek ve Bilgisel destek alt boyutlarında kızların erkeklerden daha fazla destek algıladığı bulunmuş, diğer alt boyutlarda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ailelerinden algıladıkları sosyal destekte ise bilgisel destek, aktif duygusal destek ve araçsal destek alt boyutlarında kızların erkeklerden daha fazla sosyal destek algıladığı, diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yatılı okul-sosyal destek-atılganlık-başarı

SUMMARY

In this study, the assertiveness, social support and comparing of their success of the high school students whom are living in a boarding school and with own families were investigated. Living in a boarding school or in a family, variables of sex and social support and differences about their success were investigated.

The model of study is search and its sample 200 students of science high school, Anatolian High school, Karaman High school and Health High school in 2003-2004 season.

In this investigation as a mean of receiving datum Rathus Assertiveness Inventory” and “The Scale of Social Support Perception from Family and Friends” is performed. About their level of success, their marks were got from the school administrations at the end of the year.

For analysing data “independent t test” analys was used and findings was got the level of 0,05 significant. In this research it is understood that assertiveness level of students whom are living with own families is higher than the boarding school students. It is found out that there isn't any difference about their sex and level of assertiveness between the boarding school students and the others.

Any subscale of social support level which is perceived from their families and friends, and significant differences weren't seen. sex differences weren't significant difference seen about social support which is perceived from their friends whom are staying in a boarding school. But dimension of social support which is perceived from families and active sensitive support and louser dimension of mean support. It was found out that girls were perceived much more social support than boys.

Coming to subscales of social support and knowledge support, high school girls students whom are staying with own families, were perceived much more about than boy students, other subscale any significant differences weren't seen.

In the social support at the subscales of knowledge support, active sensitive support than mean support girls students perceived more support than the boys and at the other subscale, there weren't any significant differences, this was found out.

Key words: Boarding school, social support, assertiveness, success.

ÖNSÖZ

İnsanın en değerli varlığı çocuğudur. Çünkü onda sevgiyi, umudu, geleceği görür. Yarın olarak gördüğümüz gençleri daha iyi anlamak, ihtiyaçlarını bilmek, nelerden ve nasıl etkilendiklerini anlayarak onlara en iyiyi sunmak her zaman ailelerin ve eğitimcilerin çabası olmuştur. Bu noktadan hareketle sürekli araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmanın da gençlere sağlanacak katkılarda faydası olacağı umut edilmektedir. Bulguların başta aileler, eğitimciler olmak üzere ilerde bu alanda çalışma yapacak arkadaşlara yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma süresince emeği geçen danışmanım Sayın Prof. Dr. Ömer ÜRE'ye , araştırma görevlisi Hasan BOZGEYİKLİ'ye teşekkür edip saygılarımı sunuyorum. Her türlü desteği ile daima yanımda olan eşim Ertan ARICI ve çalışmalarım süresince belki en fazla fedakarlığı gösteren oğlum Emre Can ARICI'ya teşekkür edip sevgilerimi sunuyorum.

Mediha ARICI
Konya-2005

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
SUMMARY.....	II
ÖNSÖZ.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar.....	VI

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	
Problem cümlesi.....	2
Alt Problemler.....	2
Varsayımlar.....	4
Sınırlılıklar.....	4
Önem.....	4
Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR VE KONU İLE İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Ergenlik Dönemi.....	6
Ergenlik Döneminde Sosyal Destek.....	7
Ergenlik Döneminde Akademik Başarı.....	9
Ergen ve Yatılı Okul Yaşantısı.....	9
Sosyal Destek.....	11
Algılanan Sosyal Destek.....	13
Sosyal Destek Tipleri.....	14
Atılganlık.....	15
Akademik Başarı.....	17
Sosyal Destek İle İlgili Araştırmalar	
Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	20
Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar.....	22

Atılganlık İle İlgili Araştırmalar	
Yurt Dışında Yapılan alışmalar.....	25
Yurt İçinde Yapılan alışmalar.....	26
Akademik Başarı İle İlgili Araştırmalar	
Yurt Dışında Yapılan alışmalar.....	28
Yurt İçinde Yapılan alışmalar.....	29

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli.....	31
Evren ve Örneklem.....	31
Veri Toplama Araçları.....	31
Rathus Atılganlık Envanteri.....	32
Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği.....	34
Verilerin Toplanması.....	35
Verilerin Analizi.....	36

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	37
----------------------	-----------

BÖLÜM V

TARTIşMA VE YORUM.....	76
-------------------------------	-----------

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
-------------------------------	-----------

KAYNAKÇA.....	85
----------------------	-----------

EKLER.....	89
-------------------	-----------

TABLolar

Tablo 1: Yatılı okulda ve ailesi ile kalma durumlarına göre atılganlık düzeyi

ortalamalarının t testi sonuçları 37

Tablo 2 : Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre atılganlık düzeyi

ortalamalarının t testi sonuçları 38

Tablo 3 : Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre atılganlık düzeyi

ortalamalarının t testi sonuçları 39

Tablo 4: Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan

arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları 40

Tablo 5: Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan arkadaş

desteği ortalamalarının t testi sonuçları 43

Tablo 6 : Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan arkadaş desteği

ortalamalarının t testi sonuçları 46

Tablo 7: Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile

desteği ortalamalarının t testi sonuçları 49

Tablo 8 : Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan aile

desteği ortalamalarının t testi sonuçları 52

Tablo 9: Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan aile desteği

ortalamalarının t testi sonuçları 55

Tablo 10: Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre Akademik

başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları 57

Tablo 11: Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarı

puanları ortalamalarının t testi sonuçları 58

Tablo 12: Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları	59
Tablo 13: Yatılı okulda ve ailesi ile kalma durumlarına göre kız öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalamalarının t testi sonuçları	60
Tablo 14: Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre Akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları	61
Tablo 15: Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları	62
Tablo 16: Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği ortalamalarının t testi sonuçları	65
Tablo 17: Yatılı okulda ve ailesi ile kalma durumlarına göre erkek öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalamalarının t testi sonuçları	68
Tablo 18: Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre Akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları	69
Tablo 19: Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları	70
Tablo 20: Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği ortalamalarının t testi sonuçları	73

BÖLÜM I

GİRİŞ

Gençler; bir ülkenin geleceği, o ülkeyi geliştirecek ve ileriye götürecektir olan güçtürler. Bu nedenle gençlerin bireysel ve toplumsal açıdan istenilen özelliklere sahip olmaları için gerekli ortamları ve eğitim şartlarını oluşturmak önemlidir.

Çevresindekilere kendi edindiği, geliştirdiği davranışlarla cevap veren bireyin kişilik gelişimi, bebeklikten itibaren aile, okul, çalışma hayatı vb. toplumsal ve kültürel kurumlardaki yaşantılarıyla şekillenir. Bu nedenle, bu kurumlarla olan ilişkileri ve ilişkilerin etkileri de önem kazanmaktadır.

Ergenlik dönemi entelektüel bir genişleme ve akademik yaşantıya başlama çağıdır. Bu dönemde ergenin iletişim kurma yeteneği de hızla artmaktadır. İletişime girilen kişiler ve ortamlar bu dönemde artmakta ve genişlemektedir.

Bu dönemde bireyin duygusal durumunu belirleyen en önemli etken onun başkaları tarafından sevilme ihtiyacı ve başkalarına sevgi gösterme kapasitesidir. İnsanlar doğumdan itibaren sevilme ve korunma ihtiyacında olup bu koşullar sağlandığında kendine güvenen, yaşama sevincine sahip ve girişimci bireyler olmaktadır.

Yarının yetişkinleri olacak ergenlerin daha girişken, sağlıklı ilişkiler kurabilen, kendini kabul eden, kendini ifade edebilen, özgüveni ve özsaygısı yüksek bireyler olarak yetişmeleri hem bireysel hem de toplumsal başarı açısından önemlidir.

Ergenin bu kadar önemli bir dönemi en iyi şekilde geçirebilmesi için sosyal desteğe ihtiyacı vardır. Birinci derecede içinde bulunduğu kurumlar onun bu özelliklerinin şekillenmesinde önem kazanmakta ve her birinin etki oranı değişmektedir. Bu nedenle, içinde bulunduğu kurumların ergen üzerindeki etkisinin nasıl olduğunun incelenmelidir.

Bugün bir çok lise öğrencisi yatılı okullarda kalmaktadır. Ailesiyle birlikte kalan öğrencilere göre farklı bir ders çalışma ortamı, farklı bir disiplin anlayışı ve sosyal destek ortamına sahiptir. Yatılı okulda kalan öğrenciler belli etüt saatleri içinde öğretmen gözetimindeyken, ailesiyle kalan öğrenciler, ailelerinin gözetimindedirler. Etüt ortamının uygunluğu, süresi öğrencileri etkilemektedir. Bu da yatılı okulda kalmanın öğrencilerin akademik başarısı üzerinde nasıl bir etki yaratabileceğini düşündürmektedir.

Yatılı okulda kalan öğrenciler bu dönemi ailelerinden uzakta geçirmekteler. Daha çok arkadaş grubu içinde olan öğrencilerin sosyal destek ve atılganlık düzeylerinin ailesi ile kalanlara göre farklılaşacağı düşüncesi de akla gelmektedir. Böyle bir farklılaşma bulunursa yapılacak çalışmalar da kaynak olacaktır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmada, yatılı ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin atılganlık, sosyal destek ve başarıları arasında fark var mıdır? Sorusuna cevap aranacaktır.

Alt Problemler

1. Yatılı ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin atılganlık düzeyleri arasında fark var mıdır?
2. Yatılı okulda kalan öğrencilerin atılganlık düzeyleri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
3. Ailesiyle kalan öğrencilerin atılganlık düzeyleri arasında cinsiyet göre fark var mıdır?
4. Yatılı ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark var mıdır?
5. Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
6. Ailesiyle kalan öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında cinsiyet göre fark var mıdır?

7. Yatılı ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark var mıdır?
8. Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
9. Ailesiyle kalan öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
10. Yatılı ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin akademik başarıları arasında fark var mıdır?
11. Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin akademik başarıları arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
12. Ailesiyle kalan lise öğrencilerinin akademik başarıları arasında cinsiyete göre fark var mıdır?
13. Yatılı ve ailesi ile kalan kız öğrencilerinin atılganlık düzeyleri arasında fark var mıdır?
14. Yatılı ve ailesi ile kalan kız öğrencilerin akademik başarıları arasında fark var mıdır?
15. Yatılı ve ailesi ile kalan kız öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark var mıdır?
16. Yatılı ve ailesi ile kalan kız öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark var mıdır?
17. Yatılı ve ailesi ile kalan erkek öğrencilerin atılganlık düzeyleri arasında fark var mıdır?
18. Yatılı ve ailesi ile kalan erkek öğrencilerin akademik başarıları arasında fark var mıdır?
19. Yatılı ve ailesi ile kalan erkek öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark var mıdır?
20. Yatılı ve ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında fark var mıdır?

Varsayımlar

1. Öğrencilere verilecek Rathus Atılganlık Envanteri ve Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek ölçeğinin veri toplamada yeterli olduğu varsayılmıştır.
2. Öğrencilerin yıl sonu notlarının akademik başarılarını göstereceği varsayılmıştır.
3. Öğrencilerin uygulanan veri toplama araçlarına samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma Karaman ilindeki lise öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Araştırma, Rathus Atılganlık Envanterinin ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Düzeyi ile Aileden Algılanan Sosyal Destek Düzeyi Ölçeğinin bulgularıyla sınırlıdır.

Araştırmanın Önemi

Ergenlik dönemi çoğu zaman birey için stres yumağıdır. Bu dönemin sonunda ergenin kendine güvenen, iletişim becerilerine sahip, girişken, kendini kabul eden, akademik ve mesleki tercihini belirlemiş bir birey olması beklenir. Bu nedenle de ergenin etkileşim içinde olduğu çevre önem kazanmaktadır. İçinde yaşadığı, zamanının büyük bölümünü geçirdiği kurumun onu nasıl etkileyeceği incelenmelidir. Ancak yatılı okulların incelendiği çalışmalar ülkemizde yok denilecek kadar azdır.

Bu çalışma ile bu konu üzerinde durulmak istenip, yatılı okul ve aile kurumlarının lise öğrencisi ergenlerin atılganlık düzeylerini, sosyal destek düzeylerini ve akademik başarılarını nasıl etkilediği araştırılmıştır. Böylece ergenin yaşam tarzını şekillendirecek olan bu dönemde onun için en iyi şartların neler olduğu belirlenmeye çalışılacaktır. Bu çalışma özellikle yatılı okuldaki ve diğer eğitim kurumlarındaki idarecilere, öğretmenlere, psikolojik danışmanlara, ergenlere ve onların ailelerine yol

gösterici olacaktır. Ayrıca bundan sonra yapılacak çalışmalara da kaynak olacağı düşünülmektedir.

Tanımlar

Atılganlık: Başkalarının haklarını küçük görmeden ve zedelemekten kişinin kendi haklarını koruması, düşünce, duygu ve inanışlarını doğrudan, dürüst ve uygun yollarla ifade etmesi. (Yeşilyaprak, 1999)

Sosyal Destek: Bireylerin yaşamlarında yer alan zor zamanlarında geliştirdikleri, kendilerine değer verilmesi özen gösterilmesi, ihtiyaç duyduklarında başvurabilecekleri insanların bulunması, sahip oldukları ilişkilerden doyum bulunması yönünde bir destek olarak tanımlanmaktadır. (Zaimoğlu, 1991)

Algılanan Sosyal Destek: Algılanan sosyal destek, sosyal ilişkinin algılanış biçimi sosyal ağın kişi üzerinde bıraktığı etkiyle yakından bağlantılıdır. Sosyal ağ, kişi ve çevresindeki diğer insanlar arasındaki bağları ve bu insanların birbiriyle olan ilişkilerini anlatmak için kullanılan bir terimdir. Sosyal ağın yeterince destekleyici olup olmadığı konusunda kişinin genel izlenimi algılanan sosyal destek olarak tanımlanabilir (Sorias, 1989).

Akademik Başarı: Öğrencinin bir yıllık çalışmasını yansıtan bütün derslerden aldığı sınıf geçme notlarının aritmetik ortalamasıdır (Akhun, 1980).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR VE KONU İLE İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde; ergenlik dönemi, ergenlik döneminde sosyal destek-akademik başarı-yatılı okul, sosyal destek, atılganlık ve akademik başarı ile ilgili kavramsal açıklamalara yer verilmiştir. Daha sonra ise sosyal destek, atılganlık ve akademik başarı ile ilgili yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

Ergenlik Dönemi

Ergenlik (adolescence), Latince büyüme ya da olgunlaşma doğrultusunda büyüme anlamında “adolescere” fiilinden gelen; genellikle on iki-yirmi yaşlar arasındaki dönemi belirtir (Gander ve Gardiner, 2001).

Bu çağın temel özellikleri şöyle özetlenebilir:

1. En önemli gelişim dönemidir. Henüz yetişkin olmasalar bile, çocuk da sayılmayan ergenler, çoğu kez ileri-geri gidip gelmeler içeren güç bir dönem geçirirler.
2. Ergenlerin kendilerinden beklenen statü ve roller açısından konumları belirgin değildir.
3. Ergenlik döneminin belki de en şanssız yönü, birçok yetişkinin gençler için yaygın olarak beslediği olumsuz tutumlarıdır.
4. Ergen grubunun birçok özelliği, olgunluğa erişme sürecinde normaldir, hatta gereklidir.
5. Ergenlerin büyük ölçüde rehberliğe ihtiyacı vardır; ancak ergen rehberliği daha zordur.
6. Ergenliğin esas teması; bireyin kim olduğunu, neye inanıp değer verdiğini, hayattan ne elde etmeyi beklediğini değerlendirmesini içeren bir kimlik kazanma sorunudur.
7. Çoğu kez ergenler, ana-babalar ve diğer yetişkinlerin otoritelerine karşı çıkarlar; özgürlüklerini akran grubunun standartlarına teslim ederler.

8. Günümüzde ergenlik dönemi giderek uzamaktadır. Bunun iki temel sebebi vardır:

- (1) Öğrenim çağının uzaması,
- (2) Ergenliğe girme yaşının erken olması (Onur,1986).

Ergenlik Döneminde Sosyal Destek

Bireyin, toplum içinde kurduğu ilişkilerini ve gelecekteki statülerini belirleyecek en önemli faktörlerden biri de aile bireyleri ile kurduğu ilişkilerin niteliği olduğu söylenebilir (Berstein ,1981).

Ergenlik dönemi sorunları içindeki ergen, kurduğu psikolojik ve sosyal etkileşim sürecinde gelişmekte ve kendini gerçekleştirilmektedir. Ergen bir taraftan bağımlılıktan kurtulmaya çalışırken diğer taraftan da ailesinden kopmamak ve her an geri dönebileceği bir sığınak olarak yanında görmek istemektedir.

Ebeveyn ve ergen arasında iletişim koptuğu zaman, ergen ebeveynlerinin kendisini anlamadıklarını ya da problem ve deneyimlerini paylaşmak istemediklerini düşünebilir. Bunun sonucu olarak da ergen ailesi ile olan ilişkilerinde doyumсуuz ve kendini istenmeyen biri olarak hissedebilir. Aile bireyleri ile iletişime ve etkinliklere girmeyi istemeyebilir(Temel& Aksoy,2001).

Anne-babanın duygusal problemlerinin olması, evlilik ilişkilerinde başarılı olmamaları, ergenin sürekli tartışmalara tanık olması ergeni iç çatışmalara ve karmaşaya sürükleyebilir. Ailesi tarafından sevilen ve sayılan ergenin başka kaynakların onayına daha az ihtiyacı vardır.

Ergenlik dönemi evden kopma ve topluma açılma çağıdır. Arkadaşlık ilişkileri toplumsallaşma süreci içinde tüm yaşamı boyunca önemlidir. Ancak ergenlikte farklı gelişimsel özellikler arkadaşlığın bu dönemdeki önemini artırmaktadır. Arkadaşlıklar toplumsal ilişkilere öncülük etmektedirler. Ergenlik bir geçiş dönemi olduğundan

bireyin anne-babasının yaşamdaki yeri değişir arkadaşlar bu değişime katılır. Dönemin başlarındaki hızlı bedensel, toplumsal ve duygusal gelişimle baş etmeye çalışan ergen, yeni ve bilinmeyen deneyimlere girer. Bu arada başkaları tarafından desteklenmeye ve başkalarıyla bağlantı kurmaya gereksinim duyar ve aynı değişiklikleri yaşayanlara, yani akranlara yönelir.

Gencin arkadaşları tarafından kabul edilmesi onun kendini kabulünü de olumlu yönde etkilemektedir. Karşı cinsin kabul ve beğenisi ergenin kendisini değerli görmesine ve karşı cinsle olan ilişkilerinde daha güvenli ve tutarlı olmasına neden olur. Normal gelişim süreci içinde sayıca çok kısa süreli arkadaşlıklar ve büyük gruplar yerini, ergenliğin bitimine doğru, sayıca az yakın dostluklara ve küçük arkadaş gruplarına bırakmaktadır. Bu durum, kişiliğin gelişiminde ve insan ilişkilerinin derinleşmesinde önemli bir aşamadır (Temel ve Aksoy, 2001).

Yaşıtlarla arkadaşlığın verdiği güven bu çağda çok önemlidir. Çünkü ergen birey olarak çözümlenemediği çatışmaları, arkadaş grubunun çözmesi ile rahatlar. İlk ergenlik çağında edinilen arkadaşlar, aynı ilgilere sahip ve aynı zamanda bu yaşın ortak problemlerini anlayan ve aynı problemlerle karşılaşan ergenlerdir (Ünüvar 2003).

Coleman (1961), genelde ergenin toplumsal onay için aile, öğretmen ve yetişkin toplumdan çok, kendi yaşıtlarına dayandığını ileri sürmektedir. Yaşıt ilişkileri ergenin değer, ideal ve tutumlarını oluşturmaktadır. Toplumun daha geniş kesitleri ile ilişkileri kopuk olan ergenler psikolojik destek ve onay için kendi gruplarına ve birbirlerine dayanmaktadırlar (Akt:Onur 1987).

Hortaçsu (1997)'ya göre, ergenlerde en yüksek düzeyde duygusal yakınlık için arkadaşlar en önemli kişilerken güven, bağımlılık ve genç üzerinde etkililik açılarından da babalar en önemli kişilerdir.

Ergenlik Döneminde Akademik Başarı

Ergenlik, entelektüel bir genişleme ve akademik yaşantıya başlama çağıdır. Bu dönemde bireyin genelleme, soyut kavramlarla baş etme, zaman kavramını anlama, kendi anlık gereksinmeleriyle ilgisi olmayan görüşlerle ilgilenme mantıksal düşünce ve başkalarıyla iletişim kurma yetenekleri hızla artar. Birçok araştırmacı zihinsel gelişmenin tepe noktasına 16-19 yaşları arasında ulaşıldığına ilişkin bulgular saptamıştır (Onur,1987).

Ergenlik ve ön ergenlik dönemlerinde bulunan bireylerin başarıları da onların gelişim özellikleri açısından farklılıklar göstermektedir. Ergenlerde başarı çabaları, ailesel geçmişi, sosyal sınıf, aile büyüklüğü, doğum sırası gibi çeşitli etkenlerle ilişkili bulunmuştur (Onur 1985).

Ergenlik döneminde yoğunluk kazanan duygusal nedenler, ilgi alanlarının değişmesi ve çeşitlenmesi önemli başarısızlık nedenlerinden biridir. Bu dönemde hızlı bir gelişme ve değişim sonucu ergenin dikkatinin zayıfladığı ve duygusal gerginlik nedeniyle içe çekildiği, kendisiyle ilgilenmenin arttığı ve belirli noktalarda yoğunlaşmayla düşünce alanının daraldığı, bütün bunlarında çalışma ve başarıyı olumsuz etkilediği görülmektedir.

Ergen ve Yatılı Okul Yaşantısı

Okul, ruhsal gücün gelişmesinde,gerçeğin algılanmasının olgunlaşmasında, sembolik yeteneklere egemen olmada, çevreyle iletişim kurmada etkili olmaktadır (Yavuzer,1993).

Okullarda öğrencilere; akademik bilgi, kendi kendini yönetebilme becerisi, olumlu davranış yaratıcı ve gerçekçi düşünme becerilerini edinme ortamları yaratılmaktadır.

Eğitimin ailede başladığı ve daha sonra örgütlenmiş bir yapı olan okullara yöneldiği düşünülürse, ergenin hayatına giren ve önemli bir etki yaratan kurumda okuldur. Okulun kişiliğin oluşması üzerinde aileninkinden farklı ancak ondan bağımsız olmayan etkileme gücü olduğu düşünülmektedir. Yatılı okullarda okul ve öğretmenler çoğu zaman ailenin görevlerini de üstlenmektedirler. Öğrenciler ailelerinden daha fazla okulda iletişim ve etkileşim içindedirler. Bu da okulların işlevini ve önemini artırmaktadır.

Okul ortamı öğrencinin; mutlu olması, akademik başarısı, değer yargıları, alışkanlıkları ve tutumları açısından da önemlidir.

Kılıççı (1992) da, gencin bu dönemde tutarlı ve akılcı bir yaşam felsefesi ile sağlıklı bir kişilik geliştirebilmesi için güvenli bir eğitim ortamına ve bilinçli bir rehberliğe ihtiyacı olduğuna dikkat çekmektedir.

Ergenler için bu kadar önemli olan okul yaşantısı yatılı hale dönüştüğünde önemi daha da artmaktadır. Ancak yatılı okulun ergen üzerindeki etkileri, sorunları üzerinde ülkemizde yapılan çalışma çok sınırlı kalmıştır. Ergenin bu ortamdan nasıl etkilendiği bilirse gelişimine daha fazla katkıda bulunulacaktır.

Sosyal Destek

Literatürlere bakıldığında sosyal desteğin bir çok tanımına rastlanır ancak, 1970'li yıllardan itibaren yapılan araştırmalar sonucu sosyal desteğin önemi noktasında fikir birliğine varılmıştır

Caplan'a göre (1976) sosyal destek, insanın stresli bir olaya hakim olmasını ve onunla başa çıkmasını kolaylaştıran sosyal çevreden gelen bir geribildirimdir. Sosyal destek, ilgi ve duygusal yakınlık kavramlarını içerir. Yapılan işin veya düşüncenin doğru yada yanlışlığını belirler (Bayram,1999).

Lin ve arkadaşlarına göre (1979), bireye diğer kişilerle, gruplarla ve toplumla olan sosyal bağlarında iletilen destektir(Bayram 1999). Diğer bir tanımda sosyal destek, bireylere gerçek yardım sağlama veya bireylerin sevildiklerine, korunduklarına inandıkları bir sosyal sisteme onları bağlama veya değerli bir sosyal gruba bağlılık duygusunu geliştirme olarak açıklanmıştır (Soylu 2002).

Heller ve arkadaşları ise sosyal desteği, bireylerin yaşamları içerisinde yer alan zor zamanlarında geliştirdikleri, kendilerine değer verilmesi, özen gösterilmesi, ihtiyaç duyduklarında başvurabilecekleri insanların bulunması, sahip oldukları ilişkilerden doyum sağlaması yönünde bir düşünce olarak tanımlamışlardır (Zaimoğlu,1991).

Coob sosyal desteği, kişiye sevildiğini, değer verildiğini ve karşılıklı işbirliğine dayanan bir iletişim içinde bulunduğunu gösteren özel bir ilgi olarak tanımlamıştır (Banaz,1992).

Tardy (1985) sosyal desteğin 5 boyutu olduğunu ve bunların kavramı tanımlarken kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Bunlar;

- Yönü (alınması, verilmesi)
- Eğilim (destek kaynaklarının hazır bulunması, kullanılabilirliği)
- Desteğin tanımı, değerlendirilmesi
- Desteğin içeriği (bilgisel, duyuşsal, sosyal destek gibi)
- Sosyal ağın desteği'dir (Soylu,2002).

Sorasan, Levine ve Sorasan (1983) sosyal desteği; bizi sevdiğini, önemseddiğini, değer verdiğini bildiğimiz, güvendiğimiz insanların varlığı ve hazır bulunması olarak tanımlamaktadır. Lieberman, sosyal desteği kısaca kişinin çevresinden edindiği kabul ettiği ve sayıldığı düşüncesi olarak değerlendirmiştir (Sorias,1988).

Erim(2001)'in araştırmasında aktardığına göre; Boldwin, sosyal desteğin kuramsal temellerinin Kurt Lewin'in alan kuramı ve davranış tanımına dayandığını ifade etmektedir. Lewin davranışı kişi ve çevrenin bir fonksiyonu olarak görmüş, buna göre davranışı belirlemede bireysel ve çevresel faktörlerin etkisinin olduğu ve her bir faktörün özel etkisine ilişkin bir yorumun söz konusu olduğunu belirtmiştir. Lewin'in davranış tanımında yer alan çevre tanımı, fiziksel çevreden farklı ama onunu içerisinde yer aldığı psikolojik bir çevredir ve davranış bu psikolojik çevrede oluşan değişimdir. Bireyin psikolojik çevresinde değişiklik yapmasına yardımcı olmakla, olumsuz davranışlarını ortadan kaldırmaya ve yeni davranışlar kazanmasına yardımcı olunacağı düşünülmektedir.

Sosyal destek Barreya'ya (1986) göre üç kategoride ele alınmıştır.

a-Sosyal bağlılık: Bireylerin kendi sosyal çevrelerinde değer verdikleri kişilerin olması ve onlarla arasındaki bağları ifade eder.

b-Algılanan destek: Çevresindeki kişiler tarafından gerçekleştirileceğine inanılan yardımlara ilişkin bilişsel değerlendirmedir.

c-Eylemleştirilmiş destek: Diğer kişilerin odak kişiye karşı geliştirdikleri yardım eylemleridir (Akt.Erim,2001).

Algılanan Sosyal Destek

Sosyal destek; sosyal ilişkinin algılanış biçimi yani sosyal ağın kişi üzerinde bıraktığı etkiyle yakından bağlantılıdır. Sosyal ağ kişiyle çevresindeki diğer insanlar arasındaki bağları ve bu insanların birbirleriyle olan ilişkilerini anlatmak için kullanılan bir terimdir. Sosyal ağın yeterince destekleyici olup olmadığı konusunda kişinin genel izlenimi algılanan destek olarak tanımlanır. Algılanan sosyal destek bir anlamda kişinin kendine biçtiği değerdir (Baştürk 2002).

Yaşamın çeşitli alanlarında sevilen, aranan, değer verilen ve gerektiğinde ihtiyacı olan yardımı bulan kişinin,yakın insan ilişkilerinden daha fazla doyum alacağı ve başkalarınınca desteklendiği duygusunu taşıyacağı düşünülmektedir. Sosyal desteğin kişisel yaşantılar sonucu oluşan bilişsel bir tatmin olduğu öne sürülmektedir.

Jacobsan (1986), sosyal destek şeklinin ve zamanlamanın zor bir iş olduğunu varsayar. Ona göre bir problemin kriz aşamasında duygusal destek, geçiş aşamasında bilişsel destek(biraz duygusal destekle beraber),sonuç aşamasında maddi destek gereklidir (Ünüvar,2003).

Sosyal Destek Tipleri

Kahn'ın (1979), teorisine göre sosyal destek üç işlevde bulunabilir.

Duygusal Destek: Diğer insanlara karşı duyulan paylaşma, sevgi, saygı, sempati, hoşlanma, güven duyma ve dinlemeyi içerir. Bu nedenle duygusal destek bireyde sevildiği, değerli olduğu, bir gruba ait olduğu duygusu uyandırdığı için benlik saygısını, özgüvenini geliştirmede etkili olur.

Bilişsel Destek veya Doğrulama: Bireyin kendi kararının desteklenmesi için bireyi dinleyerek veya problemlerini tartışarak, bilgi veya öğüt vererek yardımcı olmaktır.

Maddi veya Katı Destek: Bireyin işlerini üstlenme, ödünç para verme veya onun yerine fatura ödeme gibi maddi yardımlardır. Bu tür yardımlar bireyin adına sorunun çözümünü sağlar (Akt.Ünüvar,2003).

Cohen ve Wills (1985) sosyal desteği dört boyutta ele almış ve şöyle açıklamıştır:

Duygusal Destek (Emotional Support) : Sevgi, hoşlanma, anlayış, kabul görme, değer verilme, özen gösterilme, korunma gereksinimlerini kapsayan bu tür destek, literatürde ifade edici destek, değerlilik desteği, yakın destek olarak da adlandırılmaktadır.

Araçsal Destek (Instrumental Support): Parasal yardımı, materyal kaynakları, araç-gereç gibi somut yardımları içerir. Yardım, materyal ve somut yardım olarak da adlandırılmaktadır.

Bilgisel Destek (Informational Support) : Sorun kabul edilen olaylarla başa çıkmada, tanımlayıcı ve sorunu anlamayı içeren destek biçimi olarak da tanımlanmaktadır.

Yaygın Destek (Diffuse Support) : Boş vakitlerde diğer insanlarla zaman geçirme, eğlenme, rahatlama, sosyal arkadaşlık olarak tanımlanmaktadır. Bu destek şeklinin

gruba dahil olma duygusuyla birlikte stresi azalttığı ve başkalarıyla problemler hakkında konuşmanın rahatlama sağladığı varsayılmaktadır (Soylu, 2002).

Atılganlık

Bireylerin kendilerini oldukları gibi anlatabilme, olumlu ve olumsuz duygularını iletebilme, kendilerine ters gelen isteklere karşı koyabilme, karşısındakinden istekte bulunabilme becerisinin kazandırılması, kısacası iletişim eksikleri olan kişilerin problem davranışlarını ortadan kaldırarak uygun davranış kazandırılması atılganlık olarak tanımlanabilir (Görüş,1999).

Wolpe (1966) girişimci davranışı, “hak ve duyguları sosyal olarak onaylanabilen tüm ifade biçimleri” olarak tanımlarken, Bandura (1963) atılganlığı “kişinin kendini ifade edebilme yeteneği” olarak tanımlanmıştır (Torucu,1994).

Smith’e göre (1975) atılganlık bireyin herhangi bir insan ilişkisine sağlıklı katılım için temel bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım insanlar arasında güven, sıcaklık, yakınlık sevgi ve sevecenlik gibi bağların oluşmasına ve bireylerin kendilerini ifade edebilmelerine olanak tanır (Saruhan,1996).

Voltan (1980) “assertiveness” sözcüğünün Türkçe’de tam karşılığının bulunmadığını belirterek; iddialı, atılgan, girişken, cerbezeli, kendinin ortaya koyan sözcüklerin “assertiveness” sözcüğünün bir kısmını karşıladığını bildirmiştir (Akt:Arı 1989).

Alberti ve Emmons (1970) her kişinin içinde bulunduğu durumla ilgili olarak nasıl davranacağını seçebilme yeteneğine sahip olduğunu belirtmişlerdir. Eğer kişide

kendini tutma tepkisi gelişmişse duruma uygun tepkiyi seçemeyeceğini ileri sürmüşlerdir. Diğer yandan kişinin tepkileri saldırganlık olarak gelişmişse o kişi insanları incitmeksizin amaçlarını gerçekleştirmemektedir. Bu düşünceye dayanarak üç çeşit davranış biçiminden söz etmişlerdir:

a-Çekingen Davranışlar(non-assertiveness behavior): Kişinin kendi haklarından vazgeçmesi, diğer bir ifadeyle kişinin kendi haklarını elde etmekten kaçınması,

b-Saldırgan Davranış(aggresive behavior): Kişinin diğer kişilerin haklarını kabul etmemesi, diğerlerinin haklarını reddetmesidir.

c-Atılgan Davranış (assertiveness behavior): Kişinin kendi ve diğer kişilerin haklarını kabul etmesidir.

Görüş(1999)'ün aktardığına göre atılgan davranışla en çok karıştırılan davranış saldırganlıktır. Atılganlık eğitimi ile uğraşan bazı profesyonellerin “dolaylı saldırganlık” adını verdiği bu eylemler açık olmayıp, gizli veya çift mesaj içeren kategorilerden oluşmaktadır. Atılgan davranış, çekingen davranış ve saldırgan davranışın özelliklerine bakarsak;

Atılgan Olmayan Dav.	Saldırgan Davranış	Atılgan Davranış
<u>Gönderici</u>	<u>Gönderici</u>	<u>Gönderici</u>
Kendini inkar eder	Başkalarını hiçe sayarak düşündür	Kendini ifade eder
Tutuk-kırılmış-endişeli	Kendini ifade eder	Kendini iyi hisseder
Başkalarının onun adına seçim yapmasına izin verir	Başkaları için seçim	Kendi için seçim yapar
Arzu ettiği hedefe ulaşamaz	hedefe başkalarını kırarak ulaşır	Arzu ettiği hedefe ulaşabilir
<u>Alıcı</u>	<u>Alıcı</u>	<u>Alıcı</u>
Suçlu ya da öfkeli	Kendinin inkar eder	Kendini düşündür
Göndericiyi küçümser	Kendini inkar eder	Kendini düşündür

Atılğan olmayan davranışlar, alıcıda anlayıştan zihin karışıklığına ve göndericiyi itici ve dengesiz bulmaya kadar değişkenlik gösteren bir dizi duyguya yol açar.

Saldırğan davranışların alıcıları ise kendilerini daha çok kırılmış ve incinmiş hissederler, savunmaya geçerler hatta kendilerine karşı saldırğanlaşırılar.

Atılğanlık söz konusu olduğunda ise hiç kimse kırılmaz, acı çekmez ve büyük olasılıkla iki tarafta başarıya ulaşır (Görüş,1999).

Atılğan kişilik özelliği, toplum ve birey açısından istenen ve beklenen bir özelliktir. Kişilerin başarılı olabilmeleri,ilişkilerinden doyum almaları ve başkalarının kontrolü altında olmamaları için atılğanlık düzeylerinin yüksek olması önemlidir.

Akademik Başarı

Başarı en genel anlamıyla uyumlu ve doyumlu yaşamaktır. Birey için başarı anlamlı amaçların yapılan bir plan ve programla adım adım gerçekleşmesidir. Başarılı olan bireyler, şartlarından şikayet etmek, pişmanlık duymak yerine önlerindeki problemi nasıl çözeceklerine bakarlar.

Akademik başarı; öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir. Ancak çağdaş anlamda başarı kavramının akademik başarı ile sınıflandırılmayacağı, bilgi ve beceri gibi bilişsel davranışlar kadar, ilgiler, kişilik özellikleri ve tutumlar gibi bilişsel olmayan davranışları da içerdiği görülmektedir.

Levugotsh(1978) bilişsel gelişimde sosyal çevre ve kültürel yapının öneminin vurgulayan görüşleriyle tanınmıştır. Levugotsh göre tüm öğrenmelerin kaynağı sosyal çevredir. Çocuğun belli bir duyuşsal özellik yada bilişsel yeterlilik kazanması içinde

bulunduğu çevreye bağlıdır. Bu nedenle okulun, işbirliği ve dayanışmayı temel alan bir kültürel yapıya sahip olması gerekir. Bireyin sorumluluk alarak öğrenme yaşantılarına etkin biçimde katılması anne, baba ve öğretmenler tarafından özendirilmelidir. Çünkü yetişkinlerin asıl görevi, çocuğun içsel denetimini destekleyerek onu güdülemektir (Senemoğlu, 1997).

Parke, hem annenin hem de babanın çocuğun zeka gelişimini etkilediğini ancak bunu farklı yollarla yaptıklarını belirtmiştir. Babanın genellikle bir oyun arkadaşı olarak, annenin konuşarak, okuyarak çocuğunu uyardığına dikkat çekmiştir (Çağdaş,2002).

Okulda başarısızlık yada düşük başarı terimi, kapasite ile başarı arasındaki uygunsuzluğa işaret eder ve öğrenci zihinsel gücünün sağlayabileceğinden düşük notlar aldığında kullanılmaktadır. Pek çok öğrencinin okul başarısı ile zihinsel kapasitesi arasındaki çelişkide sosyal ve kültürel faktörler rol oynamaktadır. Bu faktörler okul başarısı için yeterli sağlama yada başarıyı elde etmek için gerekli olanakları kısıtlayan sebeplerdir (Yavuzer,1999).

Öğrencinin derste gösterdiği yeterliliğe ilişkin algısı ile onun öğrenme ile ilgili duygusal özellikleri arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. Okul öğrenmelerindeki başarı ya da başarısızlık öğrencinin, okula ve okulda öğrenmeye karşı nasıl bir duyguya sahip olduğunu ve okulda üniversitede, yetişkinlik yıllarında daha ileri öğrenmelere istek duyup duymadığını belirleyen başlıca etken olmaktadır (Bloom,1982).

Öğrencinin ders başarısı üzerinde etkili olan pek çok değişken bulunmaktadır. Öğrenme değişkeni olarak da adlandırılan bu değişkenler hemen hemen tümüyle fizyolojik, psikolojik ve toplumsal durum ve koşullarla ilgilidirler. Öğrenme değişkenleri, öğrencinin öğrenme durumunu dolayısıyla da başarı düzeyini olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedirler. Öğrencinin derslerine karşı öğrenme, ilgi, merak

ve isteği uygun çalışma ortamı ve verimli çalışma alışkanlıklarının bulunması, başarı için çevresinden yakınlık ve destek görmesi ve sağlıklı bir bedensel yapıya sahip olması gibi özellikler öğrenmesini kolaylaştırıp başarısını artırırken tersi durumlarda öğrenmesini güçleştirmektedir (Uluğ,1997).

Havighurst, akademik başarıyı etkileyen faktörleri dört grupta toplamaktadır. Bunlar;

1-Çocuğun doğuştan varolan gizil g ve yetenekleri

2-Aile içinde geçirdiği hayat veya grdđđ eğitimin niteliği

3-Okulda öğrenimin kalitesi

4-Aile ve okul çevrelerindeki yaşantıları sonucunda geliştirdiği benlik kavramı veya beklenti düzeyidir (zodaşık,1989).

Çocuğun aile içindeki yeri ve onunla kurulan iletişim biçimi düşük okul başarısını etkileyen önemli bir faktördür. Yavuzer'in 7-17 yaşları arasındaki elli ocuk üzerinde yaptığı araştırmasına göre; başarısız çocukların %66'sının "babasının kendilerine zaman ayıramayacak kadar meşgul olduklarını", %46'sının "psiko-sosyal olgunluklarının yetersiz olduğunu", %44'ünün "ailesinde ana-baba ilişkilerinin kötü olduğunu" %32'sinin "arkadaşlarıyla olan ilişkilerinin kötü olduğunu" saptamıştır (Yavuzer,1993).

Powers ve Mc Conner (1997) ğrencilere akademik ve kişisel yönlendirme ile aile desteği sağlandığında okula devamında artış, kendine güvenlerinde ve benlik saygılarında yükselme olduğu bulmuştur.

Sosyo-ekonomik düzeyi düşük yoksul aile çocuklarının okula başladıkları zaman karşılaştıkları yeni ortamda yabancılık çekmeleri, zaman zaman okula ve öğretmene düşmanca hisler duymaları neticesinde akademik başarıları düşmektedir.

(Özodaşık,1989) Yine son yıllarda yapılan bir çalışmada okulda başarılı olmaları için ebeveyn tarafından baskı yapılan çocukların benlik saygısının daha düşük olduğu ve daha kaygılı ve okulda da daha başarısız oldukları belirtilmiştir (Yılmaz,2000).

Toplumsal açıdan bir trajedi yaratan düşük başarı ile ilişki gösteren etkenler arasında anne-baba ilgisizliği, eğitim sisteminin yetersizliği, kişilik uyumsuzlukları, kültürel yoksunluk, ergenlerin benimseyebileceği yada kabul gördüğü bir toplumsal grubun olmaması sayılabilir. Okul başarısı, nadiren sadece zihinsel yeteneklerin sonucudur. Başarısızlık nadiren gerçek bir yeteneksizliğe tekabül eder. Birçok araştırma bunu göstermiştir. Birmingham öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada; başarısız olan deneklerin büyük çoğunluğunun normal hatta üstün zekalı oldukları saptanmıştır. Kötü randımanın nedeni aileye ya da okula bağlı çatışmalar yani zihin dışı (extra intellectuels) etkenlerdir (Onur,1987).

İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

Sosyal Destek İle İlgili Araştırmalar

A)Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Yurt dışında sosyal destek üzerinde 70'li yıllardan beri çalışılmaktadır. Yapılan çalışmalarda sosyal desteğin; sorunlarla başa çıkma, başarı, problem çözme, cinsiyet vb. değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. Bulunan sonuçlar doğrultusunda sosyal desteğin önemi üzerinde fikir birliğine varılmıştır.

Sosyal destek üzerine yaptığı çalışmasında Rock (1984), herhangi bir sıkıntılı durumda bireyin psikolojik dengesi bozulduğunda, dıştan gelen desteğin bireyin bu sıkıntılı durumla baş etmesini kolaylaştırdığını söylemiştir.

Hays (1985), sosyal desteğin fikir verme, yollar ve çözümler gösterme, bireye duygusal olarak onun yanında olduğunu hissettirme gibi yardımlar içerdiğini, bireyin başkalarıyla olan etkileşimini ve çevreyle olan uyumunu artırdığını belirtmiştir (Akt.Demir,1990).

Tan (2000)'nın aktardığına göre, 1991 yılında yaptığı çalışmasında Peterson, ergenlik dönemi sorunlarıyla başa çıkma ile algılanan aile desteği arasındaki ilişkiyi incelemiş ve başa çıkma düzeyi ile aile desteği arasında pozitif ilişkiye rastlamıştır. Buna göre ergen, algıladığı aile desteği sayesinde yaşadığı olumsuzluklarla daha rahat başa çıkabilmektedir.

See Evans (1993) ergenler üzerinde yaptığı araştırmasında ergenlerin, ergenlik döneminin beraberinde getirdiği olumsuz tecrübe ve bunalımlara, sahip oldukları aile desteğinin yararlı etkileri sayesinde daha kolay atlatabildiklerini bulmuştur.

Levitt ve arkadaşları (1995) sosyal desteğin, öğrencilerin başarılarını artırmada ya da engellemedeki etkisini bulmaya yönelik yaptıkları çalışmalarında, sosyal destek ağı üyelerinden elde edilen desteğin başarıyı doğrudan etkilemediği ancak destek kaynaklarının tutumu ile etkileşim içinde olduğunu bulmuşlardır(Akt.Elbir,2000).

Gross ve Siperstein (1996), hafif zeka özürlü olan ve olmayan ergenler üzerinde yaptıkları çalışma ile, zeka özürlü olan çocukların ilişki kurmak ve destek aramak için ailelerini ve yetişkinleri tercih ettikleri, normal çocukların ise benzer ihtiyaçlar için yaşlılarına yöneldikleri bulunmuştur (Akt.Elbir,2000).

Hepnepner ve arkadaşları (1997), yaptıkları çalışmada lise öğrencilerinde sosyal destek, problem çözme becerileri ve cinsiyet değişkenini incelemişlerdir. Sonuçta sosyal desteğin cinsiyete göre farklılık gösterdiğinin bulmuşlardır (Akt.Ünüvar,2003).

Van Beest ve Boervelot (1999) araştırmasında ergenlerin anne, baba ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelemiştir.1528 ergen üzerinde yürüttüğü çalışmasında arkadaş desteği algısı yüksek olan öğrencilerin anne, baba desteği algılarının da yüksek olduğunu bulmuştur (Baştürk,2002).

Yurt dışında yapılan çalışmaları incelediğimizde, çalışmaların genellikle ergenler üzerinde yoğunlaştığını ve sosyal desteğin ergenler için önemli olduğunu görmekteyiz.

B)Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ülkemizdeki çalışmalara baktığımızda 1990'dan sonra sosyal destek üzerine yapılan çalışmaların arttığını görüyoruz. Bu çalışmalarda sosyal desteğin; stres, ruh sağlığı, karar verme stilleri, cinsiyet, anksiyete, başarı, problem çözme vb. değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir.

Sosyal destek üzerine yaptığı çalışmasında Banaz(1992), lise öğrencilerinin sosyal destek kaynakları ile stres arasında ters yönlü, ruh sağlığı ile olumlu yönde bir ilişki saptamıştır. Buna göre; öğrencilerin aile ve arkadaşlardan algıladıkları sosyal desteğin artıkça stres düzeylerinin azaldığı, paralelinde ruh sağlığının olumlu yönde arttığını belirtmiştir.

Güçray(1995)'in 800 öğrenci üzerindeki çalışmasında, aile ve arkadaştan algılanan sosyal destek ve atılganlık değişkenlerinin uyumsuz karar verme stilleriyle

negatif yönde, uyumsal seçicilik stili ile pozitif yönde bir ilişkisini saptamaktadır (Tan 2000).

Güngör(1996) tarafından yapılan araştırmada;sosyal destek algısı, arkadaş ve aileleriyle ilişkilerinde doyumları yüksek olanların yalnızlık düzeyi düşük bulunmuştur. Erkek öğrencilerin aile destek algıları yüksekken, kızların erkeklere oranla arkadaş desteğini daha fazla algıladığı belirlenmiştir.

Yıldırım(1997) “Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Geliştirilmesi, Güvenilirliği ve Geçerliliği” ni araştırdığı çalışmasında, ASDÖ'nin özellikle öğrencilere uygulanarak, öğrencilerin kendi ailelerinden, öğretmenlerinden aldıkları destek düzeyinin belirlenmesinde gelişimsel rehberlik çerçevesinde hizmet sunan rehber öğretmenlerin işini kolaylaştıracağını ifade etmiştir.

Okanlı(1999), çalışmasında aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek algısı ile sürekli anksiyete arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Ayrıca aileden algılanan sosyal destek ile arkadaşlardan algılanan sosyal destek arasında anlamlı ilişki olduğunu belirlemiştir.

Bayram(1999), 625 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmasında, sosyal destek düzeyi arttıkça ruh sağlığının daha iyi olduğunu bulmuştur. 18 yaş ve üzeri kişilerde algılanan aile ve arkadaş desteğinin yüksek düzeyde iken 14 yaş ve daha küçük çocuklarda düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca başarı durumu ile algılanan arkadaş desteği arasında anlamlı bir ilişki elde edilmiştir.

Taysi(2000) araştırmasında, Ankara'da çeşitli üniversitelerde yurttan ve ailesinin yanında kalan 201 öğrenciyle yaptığı çalışmasında erkek öğrencilerin kız öğrencilere

göre daha fazla sosyal destek algıladıklarını. her iki cinsten de en fazla sosyal destek kaynağının aile olduğunu bulmuştur.

Erdeğer(2001)'in araştırmasının sonuçlarına göre, kızların çevrelerinden erkeklerden daha fazla sosyal destek aldıkları tespit edilmiştir. Akademik başarı puanlarına göre öğrencilerin algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu ortaya çıkarmıştır. Akademik başarısı düşük öğrencilere göre akademik başarısı yüksek öğrenciler aile, arkadaş ve öğretmen desteğini daha çok görmektedirler.

Soylu(2002)'nin araştırmasının sonucunda, aileden algılanan sosyal destek düzeyi ile cinsiyete göre kızların algıladıkları sosyal destek düzeylerinin daha düşük olduğu ve anksiyete ve depresyon belirtilerinin daha fazla olduğu bulunmuştur.

Baştürk(2002)'ün araştırma bulgularına göre, kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla sosyal destek algılamaktadırlar. Fen ve özel lisede eğitim gören öğrenciler düz lisedeki öğrencilere göre daha fazla aile ve arkadaş desteği algılamaktadırlar.

Ünüvar(2003) 710 ergen üzerinde yaptığı araştırmasında, ergenlerin aile ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek arttıkça problem çözme becerilerinin de olumlu yönde artmakta olduğunu belirlemiştir.

Ülkemizde yapılan çalışmaların genelde lise ve üniversite öğrencileri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Araştırmaların bulguları incelendiğinde sosyal desteğin kişinin gelişimine olumlu etkileri görülürken, cinsiyetle ilişkisi noktasında farklı bulgulara ulaşıldığı belirlenmiştir.

Atılganlık İle İlgili Araştırmalar

A)Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Yurt dışında yapılan çalışmalarda atılganlığın en fazla kültürel faktörlerle ilişkisi ele alınmıştır.

Browerman, Clarkson ve Rosenkrantz(1970)'in yaptığı çalışmalar kadın ve erkek için sabit bir girişimcilik beklentisi olmadığını ortaya koymuştur. Aynı davranış erkek için atılgan olarak tanımlanırken kadın için “saldırgan” olarak tanımlanmıştır.

Furnham(1983) girişimciliğin kültürel faktörlerle olan ilişkisini araştırmış. Avrupalıların, Güney Afrikalı ve Hindistanlı deneklerden daha girişken olduklarını bulmuştur (Akt.Görüş,1999).

Richins ve Verhope(1987) yaptıkları araştırmada, Almanların alışverişte haklarını savunurken Amerikalılara göre daha saldırgan davranış gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır (Arı,1989).

Bu çalışmalarda, atılganlığın kültürden kültüre farklılaşması ve cinsiyete göre beklentilerin değişmesi en önemli bulgulardır. Buradan hareketle atılganlığın her toplumun kendi içinde incelenmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

B)Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ülkemizde atılganlık üzerine yapılan araştırmalarda atılganlığın; cinsiyet, yalnızlık, baskın ben durumları, sosyo-ekonomik düzey, özsayıgı düzeyi, başarı vb. değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir.

Oral(1986) atılganlık düzeyi ile depresyon ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, depresif grubun depresyon düzeyi çok yüksek, atılganlık düzeyi ise çok düşük bulunmuştur.

İnceoğlu ve Ayatar(1987) ise lise ve üniversite öğrencilerinin atılganlık düzeyinin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırmışlardır. Araştırmada lise öğrencileri üniversite öğrencilerine göre daha atılgan bulunmuşlardır.

Arı(1989) üniversite öğrencilerinin baskın ben durumları ile bazı özlük niteliklerinin ben durumlarına, atılganlık ve uyum düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda, deneklerin baskın ben durumlarının atılganlık puanlarını etkilemekte olduğu, yetişkin ben durumu baskın olan denekler en atılgan grubu, uyumuş çocuk ben durumu baskın olanların ise en az atılgan grubu oluşturdukları saptanmıştır.

Özodaşık(1989) yaptığı araştırmanın sonucunda yalnızlık ve atılganlık arasında negatif yönde ilişki bulmuştur.

Uğurlu(1994)'nun yetiştirme yurdunda yaşayan ergenler ile ailesiyle birlikte yaşayan ergenler üzerinde yaptığı araştırmasının sonuçlarına göre, yetiştirme yurdunda yaşayan ergenlerin atılganlık düzeylerinin aileleri ile birlikte yaşayan ergenlerin atılganlık düzeylerinden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yetiştirme yurdunda

ve ailesiyle birlikte yaşayan ergenlerin atılganlık puanları ile özsaygı puanları arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Saruhan(1996)'ın araştırmasının sonuçlarına göre, sosyo-ekonomik düzeyin atılganlık düzeyleri üzerinde önemli bir etkisinin olduğu, alt sosyo-ekonomik düzeydeki deneklerin daha çok atılgan özellik gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca atılgan davranış özelliğine sahip deneklerin büyük bir çoğunluğunun hem anneyi hem de babayı demokratik tutumda algıladıkları görülürken, olumsuz atılganlık özelliğine sahip deneklerin hem anneyi hem de babayı otoriter olarak algıladıkları saptanmıştır.

Uğurluoğlu(1996)'nun çalışmalarına göre özsaygı düzeyi ile atılganlık düzeyi arasında anlamlı pozitif yönde ve güçlü olmayan bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Gemi(1997) "Lise son sınıf ğrencilerinin atılganlık düzeyini etkileyen bazı faktörler" konulu araştırmasının sonucunda , kızların atılganlık puanlarının erkeklerden yüksek olduğunu belirlemiştir. Ayrıca başarı düzeyi yükseldikçe atılganlık düzeyi de artmıştır ve yeterli harçlık alan ve sosyal etkinliklere katılan öğrencilerin atılganlıkları harçlık almayan ve sosyal etkinliklere katılmayanlara göre daha yüksektir.

Kişinin isteklerini ve istemediklerini ifade edebilmesi, haklarını koruyup başkalarının haklarına saygı göstermesi onun yaşamdan doyum almasını etkileyecektir. Atılganlığın kültürlere göre farklılaştığı düşünülürse ülkemizde yukarıdaki çalışmalar ve bu çalışmalardaki öneriler doğrultusunda yeni araştırmalar yapılmalıdır.

Akademik Başarı İle İlgili Araştırmalar

A)Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Bireylerin başarılı olmaları, her toplumda istenilen bir davranış olurken daha başarılı olmanın yolları da araştırma konusu olmuştur. Özellikle akademik başarının üzerinde bir çok etkenin rol oynadığı düşünülürse bu konuda çalışma alanının ne kadar zengin olduğu ortadadır.

Blanchard ve Biler(1971) araştırmalarında baba yoksunluğu yada babadan ayrılma ile okul başarısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir (Dönmezer,1999).

Mosselam ve arkadaşları(1990) tarafından okul başarısı ile anne, baba iletişimi arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda ergenin okul başarısının düşmesiyle aile ilişkilerindeki bozulma arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya konmuştur (Akt.Banaz,1992).

Greenberg(1993) akademik başarı ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiye dönük yaptığı araştırmasında sınıf değişikliği yaşayan, sınıf öğretmeni ve arkadaşlarından uzak kalan öğrencilerin başarı grafiklerinde önemli düşüş olduğu gözlenmiştir (Akt.Elbir,2000).

Levitt ve arkadaşları(1994) “çocukluk dönemi ve ergenlik döneminde sosyal destek ve başarı” ilişkisini incelediği araştırmasında, üç farklı sınıf seviyesinde etnik bakımdan karma okula devam eden öğrencilerde sosyal destek ve okul başarısı arasındaki ilişki araştırılmıştır. Sınıf seviyeleri ile değiştirilen özel etkiler dışında

kendini değerlendirme yoluyla sosyal destek ile başarı arasında hem doğrudan hem de dolaylı ilişki bulunmuştur (Akt.Baştürk,2002).

Weiss ve Schwarz (1996) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, ana-baba tutumu ile gençlerin kişiliği, uyumu, akademik başarısı ve uyuşturucu madde kullanımını arasında anlamlı ilişki olduğunu bulmuşlardır(Akt.Yılmaz,2000).

Taris ve Bok(1996) çalışmalarında çocukların ileride eğitimde başarılı olmalarını ebeveynlerinin sevgi ve ilgi gösterip göstermemesine ve koruyucu olup olmamasına bağlı olduğunu belirtmektedirler. Ebeveynlerini sevgi dolu ve sıcak algılayanların, koruyucu olarak algılayanlara göre daha başarılı oldukları, eğitimlerinin kesintisiz tamamladıklarını bulmuşlardır (Akt.Nazlı,2000).

Powers ve Mc Conner (1997) öğrencilere akademik ve kişisel yönlendirme ile aile desteği sağlandığında okula devamında artış, kendine güvenlerinde ve benlik saygılarında yükselme olduğunu bulmuşlardır.

Kısaca yurt dışındaki araştırmalarda, aile içi iletişimin, sosyal desteğin,ana –baba tutumlarının akademik başarı ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

B)Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ülkemizde akademik başarı üzerine yapılan araştırmalarda akademik başarının; benlik saygısı, anne-baba arasındaki ilişki, ailenin bütünlüğü, ailenin sosyo-ekonomik-kültürel durumu, cinsiyet vb. değişkenlerle ilişkisi ele alınmıştır.

Tarhan (1994) “Ergenlerin sosyometrik stratejileri, cinsiyetleri, akademik başarıları, sınıf düzeyleri ve devam ettikleri okulların sosyo-ekonomik statü ile yalnızlık duyguları arasındaki ilişki”yi incelediği araştırmasının sonucunda, öğrencilerde yalnızlık düzeyi artıkça akademik başarının da düştüğü gözlemiştir.

Aslıhan (1998) “Parçalanmış ve tam aileye sahip çocukların öz kavramı, depresyon düzeyi ve akademik başarıları”nı ele aldığı araştırmasının sonucunda, depresyon düzeyi artıkça öz kavramı ve akademik başarıları düşmektedir. Parçalanmamış aileye sahip öğrencilerin akademik başarıları yüksek bulunmuştur.

Yılmaz (2000)’in çalışma sonucuna göre akademik başarıyı, ilköğretim dönemindeki öğrencilerde annenin eğitim düzeyinin, lise öğrencilerinde cinsiyetin ve ABTÖ.’nin psikolojik özerklik boyutunun, üniversite öğrencilerinde ise sadece cinsiyetin anlamlı düzeyde etkilediği belirlenmiştir.

İkiz (Suner)(2000)’in araştırma sonuçlarına göre, akademik başarı ile benlik saygısı arasında anlamlı negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca anne ve babası ile olumlu ilişkileri olan ergenlerin benlik saygıları ve akademik başarılarının yüksek olduğu, karşı cinsten özel bir arkadaşı olmayanların akademik başarılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu çalışmaların sonucuna baktığımızda, parçalanmış aileye sahip olma, karşı cinsten özel bir arkadaşına sahip olma, depresyon ve yalnızlık düzeyinin yüksek olmasının başarıyı olumsuz etkilediğini görmekteyiz. Bir toplumun başarı için önce bireylerin başarılı olmaları ve iyi eğitim almaları gerektiği için bu alandaki çalışmaların artırılması gerekmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, ölçme araçları, uygulama ve verilerin analizi hakkında bilgi verilecektir.

Araştırmanın Modeli

Yatılı okulda ve ailesinin yanında kalan lise öğrencilerinin atılganlık, sosyal destek ve başarılarının karşılaştırmalı olarak ele alınacağı bu araştırma tarama modelindedir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, ülkemizdeki ortaöğretim kurumlarındaki öğrenciler oluşturmaktadır (özel okullar hariç). Araştırmanın örneklemini ise, Karaman ilindeki 2003-2004 eğitim öğretim yılında; Fen lisesi, Anadolu lisesi, Karaman Lisesi ve Sağlık Meslek Lisesinden seçkisiz örneklem ile belirlenen ,okulda ilk yılı olanlar hariç, toplam 200 kız ve erkek öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak Rathus Atılganlık Envanteri, Arkadaş ve Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Okul İdarelerinden alınan not ortalamaları kullanılmıştır.

Rathus Atılganlık Envanteri

Araştırmada Rathus(1973) tarafından Amerika'da geliştirilen Atılganlık Envanteri kullanılmıştır. Envanter Voltan(1980) tarafından Türkiye'ye uyarlanmış ve bir çok araştırmada kullanılmıştır.

Rathus Atılganlık Envanteri 30 sorudan oluşan bir ölçektir. Ölçek olumlu ve olumsuz ifadelerden oluşmaktadır.

Olumlu ifadeler:3,6,7,8,10,18,20,21,22,25,27,28,29 olmak üzere 13 maddedir.

Olumsuz ifadeler ise:1,2,4,5,9,11,12,13,14,15,16,17,19,23,24,26,30 olmak üzere 17 maddedir. Sorulara verilecek cevaplar aşağıdaki gibidir ve puanlamada olumsuz ifadeler tersten puanlanmaktadır. Ölçeğin derecelendirilmesi likert tipidir. Maddeler ;Bana çok iyi uyuyor,Bana oldukça uyuyor ,Bana biraz uyuyor ,Bana pek uymuyor, Bana fazla uymuyor ,Bana hiç uymuyor olarak derecelendirilmektedir.

Rathus Atılganlık Envanterinin Dış ülkelerde ve Türkiye'de Yapılan

Geçerlik alışması

Rathus(1973)un yaptığı geçerlik çalışmasında deneklere atılganlık envanteri verilmiş, ayrıca deneklerin diğer kişiler üzerinde bu konuda bıraktıkları izlenimleri ölçmek için de denekleri tanıyan kişilere aynı envanter verilerek, denekleri değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen geçerlik $r = .70$ 'dir.

Hollandsworth ve Galassi (1977) atılganlığın ölçülmesinde kullanılan Kendini Anlatma leğiyle(Self-Expression Scale) Rathus Atılganlık envanteri arasında yüksek

bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Bu da Rathus atılganlık envanterinin benzer ölçütler geçerliğinin de yüksek olduğunu göstermektedir(Voltan ,1980).

Ayrıca Rathus tarafından yapılan madde analizinde envanterin 19 maddesi kullanılarak, 30 maddede olduğu gibi, kesin sonuçlar elde edilebileceği ortaya çıkmıştır.

Rathus atılganlık envanterinin ülkemizde geçerlik çalışması, Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi Eğitimi bölümü son sınıf öğrencilerinin yukarıda sözü edilen madde analizinde geçerliği olan 19 maddede kendilerini değerlendirmeleri ile akademik danışmanlarının (bu kişi aynı zamanda öğrencilerle yaz uygulamasına katılmıştır) öğrencileri değerlendirmesi arasındaki korelasyon katsayısına bakılarak yapılmıştır. Bu çalışma 26 öğrenciyi kapsamıştır ve elde edilen geçerlik $r = .70$ 'dir (Voltan, 1980).

Rathus Atılganlık Envanterinin Dış Ülkelerde ve Türkiye’de Yapılan Güvenirlik Çalışması

Rathus (1973) yaptığı incelemede testin tekrarı güvenirliliği $r = .78$ ve iki yarı metoduyla elde edilen güvenirlilik katsayısı $r = .76$ 'dır. Rathus ve Nevid (1977)'in psikiyatrik hastalarla yaptığı güvenirlilik çalışmasında iki yarı metoduyla elde edilen korelasyon nörotiklerde $r = .84$, şizofrenilerde $r = .73$ ve kişilik bozukluğu olanlarda ise $r = .84$ bulunmuştur. Vaal ve Mc.Cullagh (1977) ortaokul öğrencileriyle yaptıkları çalışmada envanterin testin tekrarı güvenirliliğinin ve iki yarım metoduyla elde edilen güvenirliliği $r = .76$ bulmuşlardır (Akt.Uğurluoğlu ,1996).

Türkiye de yapılan güvenirlilik çalışması da yine Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü İkinci sınıf öğrencilerinden 37 öğrenciyeye envanterin 15'

günlük ara ile verilmesi ile yapılmıştır. Testin tekrarı güvenilirliği $r = .92$ olarak çıkmıştır. Ayrıca aynı ikinci sınıf öğrencilerinin 41'ine verilen envanterin iki yarı metodu ile elde edilen korelasyon kat sayısı $r = .60$ tır. 36 öğrencinin son envanter puanlarından tekler-çiftler metodu ile elde edilen güvenilirlik katsayısı ise $r = .77$ dir.

Bozkurt (1989) tarafından yapılan güvenilirlik çalışmasında da, üniversite öğrencilerinde 32 kişilik bir grupla testin tekrarı yöntemi ile güvenilirlik katsayısı $r = .88$ bulunmuştur. Aynı grup üzerinde yapılan testin iki eş değer yarısı arasındaki güvenilirlik katsayısı ise $r = .62$ olarak hesaplanmıştır (Akt.Uğurluoğlu, 1996).

Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği iki adet alt ölçekten oluşmaktadır. Bunlar arkadaşlardan algılanan sosyal destek ölçeği (SSQ-Fr) ve aileden algılanan sosyal destek ölçeği (SSQ-Fa) dir.

Her bir alt ölçekte 47 madde vardır. Alt ölçekteki sorular anlam içeriği bakımından aynıdır. 47 maddeden her biri hem aile için hem de arkadaşlar için ayrı ayrı sorulmuştur. Cevaplarda eğilimli yanıtlamayı engellemek için maddelerden 11'i olumsuzlaştırılarak sorulmuştur. Ölçeğin derecelendirilmesi likert tipidir. Maddeler Hiç doğru değil (1 puan), Doğru değil (2 puan), Kısmen doğru (3 puan), Doğru (4 puan), Çok doğru (5 puan) olarak değerlendirilmektedir. Olumsuzlaştırılan maddelerde puanlama tersten yapılmıştır. Olumsuzlaştırılan maddeler her iki ölçekte de 2,9,11,20,22,31,35,40,41,45,47 . maddelerdir.

Her iki ölçeğin alt boyutlarında farklı destek tipleri ölçülmüştür. Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin alt boyutları altı tanedir. Bunlar; Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek (3,16,17,21,23,25,26,27,28,29,30,33,34,37,38,42. maddeler) Bilgisel destek (1,6,7,14,18,19,24,44. maddeler) Duygusal desteğe ihtiyaç duyma (2,31,35,39,40,41,43,45,47. maddeler) Duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği (8,12,13,15. maddeler) Araçsal destek (20,22,32,36. maddeler) Duygusal desteğe güvenme (4,5,9,11. maddeler) dir.

Aileden algılanan sosyal desteğin alt boyutları 6 tanedir. Bunlar Duygusal desteğe ihtiyaç duyma (2,4,20,22,30,31,35,39,40,41,45,47. maddeler) Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek (7,13,16,17,25,27,28,29,38. maddeler) Duygusal desteğe güvenme (3,5,6,8,9,10,11,12,21. maddeler) Bilgisel destek (1,14,15,18,19,23,44. maddeler) Aktif duygusal destek (33,34,37,42,43. maddeler) Araçsal destek (24,26,32,36,46. maddeler)dir.

Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Geçerlik ve Güvenirliği

Ölçek, Güngör (1996) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçekte 12 soru maddesi Sorias'tan" (1988-1989) , 13 maddesi Sarason ve arkadaşlarından (1987), 15 maddesi ise Levin ve Stokes'tan (1986), madde 17 ise Pierce ve Sarason'un (1991) sosyal destek ölçeklerinden alınmıştır. Ölçeğin bazı maddeleri de Güngör (1996) tarafından oluşturulmuştur. Ölçekler arasında .98 ve .83 değerinde korelasyon bulunmuştur (Güngör, 1996).

Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli olan verilerin toplanmasında kullanılacak ölçekler ve araştırmanın içeriği ile ilgili bilgi Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Karaman Sağlık Müdürlüğü'ne verilerek çalışma için gerekli izinler alınmıştır. Araştırmada

kullanılan Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Rathus Atılganlık Envanteri Karaman ilindeki; Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Karaman Lisesi ve Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinden oluşan gruba bu okulların Psikolojik Danışmanları ve araştırmacı tarafından okul idarelerinin bildirdiği zamanlarda uygulanmıştır. Yıl sonunda da okul idarecilerinden öğrencilerin ağırlıklı yıl sonu not ortalamaları alınmıştır.

Verilerin Analizi

Örnekleme uygulanan veri toplama araçları sonucunda her kağıt incelenmiş; boş bırakılan, eksik işaretlenmiş olan kağıtlar araştırma kapsamına alınmamıştır. Elde edilen veriler bilgisayara aktarıldıktan sonra değerlendirme yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Rathus Atılganlık Envanterinden elde edilen veriler ve öğrencilerin akademik başarı durumlarını belirten verilerin analizinde sosyal bilimler alanındaki istatistiklerde kullanılan SPSS paket programı kullanılmıştır.

Verilerin analizinde iki ayrı grubun karşılaştırılması olduğu için t testi analizi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Yatılı ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin atılganlık, sosyal destek ve başarılarının karşılaştırılmasına ait bulgular aşağıda aktarılmıştır.

Lise Öğrencilerinin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumuna Göre Atılganlık Düzeyleri Puanlarının Karşılaştırılması

Öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre atılganlık düzeylerinin karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 1: Yatılı okulda ve ailesi ile kalma durumlarına göre atılganlık düzeyi ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard Sapma	t	P
Atılganlık	YATILI	100	106,19	19,1077	4,109	,0001
	AİLESİ	100	116,55	16,4528		

Atılganlık düzeylerine göre yatılı lise öğrencilerinin ortalaması 106.19, ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 116.55 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 4.109 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. Grup ortalamalarına bakıldığında ailesiyle kalan lise öğrencilerinin, yatılı okulda kalan lise öğrencilerine göre daha atılgan oldukları bulunmuştur.

Yatılı Okulda Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Atılganlık Düzeyi Puanlarının Karşılaştırılması

Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre atılganlık düzeyi puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 2 : Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre atılganlık düzeyi ortalamalarının t testi sonuçları

	CİNSİ YET	N	X	Standard Sapma	t	P
Atılganlık	KIZ	50	104,42	19,1323	,926	,357
	ERKEK	50	107,96	19,1108		

Atılganlık düzeylerine göre yatılı okulda kalan kız öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalaması 104.42, erkek öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalaması 107.96 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .926 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. Yatılı okulda kalan kız ve erkek öğrencilerin atılganlık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Ailesi ile Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Atılganlık Düzeyi Puanlarının Karşılaştırılması

Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre atılganlık düzeyi puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 3 : Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre atılganlık düzeyi ortalamalarının t testi sonuçları

	CİNSİYET	N	X	Standard Sapma	t	P
Atılganlık	KIZ	50	117,74	16,7488	,722	,472
	ERKEK	50	115,36	16,2327		

Atılganlık düzeylerine göre ailesi ile kalan kız öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalaması 117.74 erkek öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalaması 115.36 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .722 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. Ailesi ile kalan kız ve erkek öğrencilerin atılganlık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Lise Öğrencilerinin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Algılanan Arkadaş Desteği Puanlarının Karşılaştırılması

Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi kullanılmıştır.

Tablo 4: Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard Sapma	t	P
Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek	YATILI	100	56,21	9,8281	,589	,556
	AİLESİ	100	55,30	11,9117		
Bilgisel Destek	YATILI	100	32,09	4,8764	1,697	,091
	AİLESİ	100	30,87	5,2851		
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	YATILI	100	32,02	6,4039	,566	,572
	AİLESİ	100	32,57	7,3102		
Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği	YATILI	100	15,76	3,1176	,223	,824
	AİLESİ	100	15,86	3,2256		
Araçsal Destek	YATILI	100	15,66	3,1566	,839	,402
	AİLESİ	100	15,28	3,2476		
Duygusal Desteğe Güvenme	YATILI	100	15,33	3,0750	,975	,331
	AİLESİ	100	14,91	3,0154		

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 56.21, ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 55.30 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .589 olup .05

manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 32.09, ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 30.87 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.697 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları bilgisayar destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 32.02, ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 32.57 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .566 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 15.76, ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 15.86 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .223 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 15.66 , ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 15.28 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .839 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 15.33, ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 14.91 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .975 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe güvenmeleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

**Yatılı Okulda Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Algılanan
Arkadaş Desteği Puanlarının Karşılaştırılması**

Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan arkadaş desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 5: Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	CINSİYET	N	X	Standard Sapma	t	P
Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek	KIZ	50	57,30	11,0717	1,110	,270
	ERKEK	50	55,12	8,3755		
Bilgisel Destek	KIZ	50	32,72	5,0185	1,296	,198
	ERKEK	50	31,46	4,6957		
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyuma	KIZ	50	32,38	7,0794	,560	,577
	ERKEK	50	31,66	5,6986		
Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği	KIZ	50	15,72	2,5954	,128	,899
	ERKEK	50	15,80	3,5914		
Araçsal Destek	KIZ	50	15,34	3,4441	1,014	,313
	ERKEK	50	15,98	2,8392		
Duygusal Desteğe Güvenme	KIZ	50	14,86	3,1234	1,539	,127
	ERKEK	50	15,80	2,9829		

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kızların ortalaması 57.30, erkeklerin ortalaması 55.12 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.110 olup .05 manidarlık düzeyinde

anlamli değildir. Yatılı okulda kalan kız ve erkek öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kızların ortalaması 32.72, erkeklerin ortalaması 31.46 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.296 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları bilgisayar destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kızların ortalaması 32.38 , erkeklerin ortalaması 31.66 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .560 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kızların ortalaması 15.72 , erkeklerin ortalaması 15.80 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .128 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kızların ortalaması 15.34 , erkeklerin ortalaması 15.98 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.014 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kızların ortalaması 14.86 , erkeklerin ortalaması 15.80 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.539 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir.

İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe güvenmeleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Ailesiyle Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Algıladıkları Arkadaş Desteği Puanlarının Karşılaştırılması

Ailesiyle kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algıladıkları arkadaş desteği puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 6 :Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	CİNSİYET	N	X	Standard Sapma	T	P
Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek	KIZ	50	59,62	11,5085	3,875	,0001
	ERKEK	50	50,98	10,7769		
Bilgisel Destek	KIZ	50	32,02	4,8885	2,219	,029
	ERKEK	50	29,72	5,4625		
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	KIZ	50	33,52	7,5599	1,304	,195
	ERKEK	50	31,62	6,9982		
Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği	KIZ	50	16,22	3,0659	1,117	,267
	ERKEK	50	15,50	3,3700		
Araçsal Destek	KIZ	50	15,62	3,1226	1,047	,297
	ERKEK	50	14,94	3,3649		
Duygusal Desteğe Güvenme	KIZ	50	15,10	3,1380	,628	,531
	ERKEK	50	14,72	2,9070		

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda ailesiyle kalan kızların ortalaması 59.62, erkeklerin ortalaması 50.98 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 3.875 olup .05 manidarlık düzeyinde

anlamlıdır. Grupların ortalamalarına bakıldığında ailesiyle kalan kız öğrencilerin ,arkadaşlarından algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal desteğin erkeklere oranla daha fazla olduğu görülmüştür.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda ailesiyle kalan kızların ortalaması 32.02 , erkeklerin ortalaması 29.72 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 2.219 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. Grup ortalamalarına bakıldığında ailesiyle kalan kız öğrencilerin, arkadaşlarından algıladıkları bilgisel desteğin erkeklere oranla daha fazla olduğu görülmüştür.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda ailesiyle kalan kızların ortalaması 33.52 , erkeklerin ortalaması 31.62 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.304 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği Alt Boyutunda ailesi ile kalan kızların ortalaması 16.22, erkeklerin ortalaması 15.50 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.117 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda ailesi ile kalan kızların ortalaması 15.62 , erkeklerin ortalaması 14.94 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.047 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda ailesiyle kalan kızların ortalaması 15.10, erkeklerin ortalaması 14.72 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .628 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe güvenmeleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Lise Öğrencilerinin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Algılanan Aile Desteği Puanlarının Karşılaştırılması

Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 7: Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard Sapma	T	P
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	YATILI	100	47,86	7,8432	1,313	,191
	AİLESİ	100	46,27	9,2298		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	YATILI	100	36,61	6,0082	1,921	,056
	AİLESİ	100	34,86	6,8461		
Duygusal Desteğe Güvenme	YATILI	100	32,02	6,4039	,566	,572
	AİLESİ	100	32,57	7,3102		
Bilgisel Destek	YATILI	100	29,32	4,9987	1,614	,108
	AİLESİ	100	28,09	5,7526		
Aktif Duygusal Destek	YATILI	100	19,78	4,2034	034	,973
	AİLESİ	100	19,76	4,1197		
Araçsal Destek	YATILI	100	21,38	3,1997	1,480	,140
	AİLESİ	100	20,71	3,2013		

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 47.86 , ailesiyle kalan öğrencilerin ortalaması 46.27 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.313 olup .05

manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 36.61 , ailesiyle kalan öğrencilerin ortalaması 34.86 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.921 .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 32.02 , ailesiyle kalan öğrencilerin ortalaması 32.57 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .566 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe güvenme arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 29.32 , ailesiyle kalan öğrencilerin ortalaması 28.09 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.614 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları bilgisayar destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Aktif Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan öğrencilerin ortalaması 19.78 , ailesiyle kalan öğrencilerin ortalaması 19.76 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .034 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları aktif duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalanların ortalaması 21.38, ailesiyle kalan öğrencilerin ortalaması 20.71 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.480 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yatılı Okulda Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Algılanan Aile Desteği Puanlarının Karşılaştırılması

Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan aile desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için bağımsız t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 8 : Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan aile desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	CİNSİYET	N	X	Standard Sapma	T	P
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	KIZ	50	49,10	6,5192	1,593	,114
	ERKEK	50	46,62	8,8684		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	KIZ	50	37,30	5,2265	1,150	,253
	ERKEK	50	35,92	6,6818		
Duygusal Desteğe Güvenme	KIZ	50	33,70	7,1063	,488	,627
	ERKEK	50	33,04	6,4046		
Bilgisel Destek	KIZ	50	30,22	4,6699	1,821	,072
	ERKEK	50	28,42	5,1985		
Aktif Duygusal Destek	KIZ	50	21,18	3,5207	3,517	,001
	ERKEK	50	18,38	4,3934		
Araçsal Destek	KIZ	50	22,30	2,5334	2,988	,004
	ERKEK	50	20,46	3,5411		

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 49.10 , erkek öğrencilerin ortalaması 46.62 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.593 olup .05 manidarlık düzeyinde

anlamli değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamli bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 37.30 , erkek öğrencilerin ortalaması 35.92 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.150 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamli değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamli bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 33.70 , erkek öğrencilerin ortalaması 33.04 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .488 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamli değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe güvenme arasında anlamli bir fark yoktur

Aileden algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 30.22 , erkek öğrencilerin ortalaması 28.42 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.821 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamli değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları bilgisel destek arasında anlamli bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Aktif Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 21.18 , erkek öğrencilerin ortalaması 18.38 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 3.517 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlidir. İki grubun ortalamalarına bakıldığında yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ailelerinden algıladıkları aktif duygusal desteğin erkeklere oranla daha fazla olduğu görölmüştür.

Aileden algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 22.30 , erkek öğrencilerin ortalaması 20.46 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 2.988 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. İki grubun ortalamalarına bakıldığında yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ailelerinden algıladıkları araçsal desteğin erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmüştür.

Ailesi İle Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Algılanan Aile Desteği Puanlarının Karşılaştırılması

Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan aile desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 9: Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan aile desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	CINSİYET	N	X	Standard Sapma	T	P
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	KIZ	50	46,14	9,2251	,140	,889
	ERKEK	50	46,40	9,3263		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	KIZ	50	35,44	6,9463	,846	,400
	ERKEK	50	34,28	6,7644		
Duygusal Desteğe Güvenme	KIZ	50	32,96	6,9575	,805	,423
	ERKEK	50	31,92	5,9241		
Bilgisel Destek	KIZ	50	29,44	4,9121	2,403	,018
	ERKEK	50	26,74	6,2460		
Aktif Duygusal Destek	KIZ	50	20,68	4,1129	2,280	,025
	ERKEK	50	18,84	3,9557		
Araçsal Destek	KIZ	50	21,44	2,8079	2,331	,022
	ERKEK	50	19,98	3,4255		

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 46.14 0, erkek öğrencilerin ortalaması 46.40 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .140 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 35.44 , erkek öğrencilerin ortalaması 34.28 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .846 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 32.96 , erkek öğrencilerin ortalaması 31.92 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .805 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe güvenme arasında anlamlı bir fark yoktur

Aileden algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 29.44 , erkek öğrencilerin ortalaması 26.74 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 2.403 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. İki grubun ortalamalarına bakıldığında ailesi ile kalan kız öğrencilerin ailelerinden algıladıkları bilgisel desteğin erkeklere oranla fazla olduğu görülmüştür.

Aileden algılanan sosyal desteğin Aktif Duygusal Destek Alt Boyutunda ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 20.68 , erkek öğrencilerin ortalaması 18.84 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 2.280 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. İki grubun ortalamalarına bakıldığında ailesi ile kalan kız öğrencilerin ailelerinden algıladıkları aktif duygusal desteğin erkeklere oranla daha fazla olduğu görülmüştür.

Aileden algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 21.44 , erkek öğrencilerin ortalaması 19.98 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 2.331 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. İki grubun ortalamalarına bakıldığında ailesi ile kalan kız öğrencilerin, ailelerinden algıladıkları araçsal desteğin erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Lise Öğrencilerinin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre akademik başarı puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 10: Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre Akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard Sapma	t	P
Başarı	YATILI	100	404,86	81,2828	,054	,957
	AİLESİ	100	405,48	80,2502		

Akademik başarılarına göre yatılı lise öğrencilerinin ortalaması 404.86 , ailesi ile kalan lise öğrencilerinin ortalaması 405.48 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .054 olup .05 manidarlık düzeyinde anlam değildir. İki grubun akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Yatılı Okulda Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarı puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 11: Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları

	CİNSİYET	N	X	Standard Sapma	T	P
Başarı	KIZ	50	412,86	93,3296	,984	,328
	ERKEK	50	396,86	67,1386		

Akademik başarılarına göre yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 412.86 , erkek öğrencilerinin ortalaması 396.86 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .984 olup .05 manidarlık düzeyinde anlam değildir. İki grubun akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Ailesi ile Kalan Lise Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarı puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 12: Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları

	CINSİYET	N	X	Standard Sapma	T	P
Başarı	KIZ	50	400,50	86,9964	,619	,538
	ERKEK	50	410,46	73,4345		

Akademik başarılarına göre ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 400.5000, erkek öğrencilerinin ortalaması 410.46 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .619 olup .05 manidarlık düzeyinde anlam değildir. İki grubun akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

**Kız Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumuna Göre Atılganlık
Düzeyleri Puanlarının Karşılaştırılması**

Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre atılganlık düzeylerinin karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 13: Yatılı okulda ve ailesi ile kalma durumlarına göre kız öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard sapma	t	P
Atılganlık	YATILI	50	104,42	19,1323	3.704	0.001
	AİLESİ	50	117,74	16,7488		

Atılganlık düzeylerine göre yatılı kız öğrencilerin ortalaması 104,42, ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 117.74 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 3,704 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. Grup ortalamalarına bakıldığında ailesiyle kalan kız öğrencilerin, yatılı okulda kalan kız öğrencilere göre daha atılgan oldukları bulunmuştur.

Kız Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre akademik başarı puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 14: Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre Akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard sapma	t	P
Başarı	YATILI	50	412,86	93,3296	,685	,495
	AİLESİ	50	400,50	86,9964		

Akademik başarılarına göre yatılı kız öğrencilerin ortalaması 412.86 , ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 400.50 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .685 olup .05 manidarlık düzeyinde anlam değildir. İki grubun akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Kız Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Algılanan Arkadaş Desteği Puanlarının Karşılaştırılması

Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi kullanılmıştır.

Tablo 15: Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard sapma	t	P
Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek	YATILI	50	57,30	11,0717	1,027	,307
	AİLESİ	50	59,62	11,5085		
Bilgisel Destek	YATILI	50	32,72	5,0185	,707	,482
	AİLESİ	50	32,02	4,8885		
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	YATILI	50	32,38	7,0794	,778	,438
	AİLESİ	50	33,52	7,5599		
Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği	YATILI	50	15,72	2,5954	,880	,381
	AİLESİ	50	16,22	3,0659		
Araçsal Destek	YATILI	50	15,34	3,4441	,426	,671
	AİLESİ	50	15,62	3,1226		
Duygusal Desteğe Güvenme	YATILI	50	14,86	3,1234	,383	,702
	AİLESİ	50	15,10	3,1380		

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 57.30, ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 59,62 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .307 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 32.72, ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 32.02 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri ,707 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları bilgisayar destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 32.38, ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 33.52 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .778 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 15.72, ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 16,22 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .880 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 15.34 , ailesi ile kalan kız öğrencilerin ortalaması 15.62 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .426 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 14,86, ailesi ile kalan kız

öğrencilerin ortalaması 15,10 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .383 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe güvenmeleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

**Kız Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Algılanan
Aile Desteği Puanlarının Karşılaştırılması**

Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 16: Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	EV /YAT	N	X	Standard sapma	t	P
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	YATILI	50	49,10	6,5192	1,853	,067
	AİLESİ	50	46,14	9,2251		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	YATILI	50	37,30	5,2265	1,513	,134
	AİLESİ	50	35,44	6,9463		
Duygusal Desteğe Güvenme	YATILI	50	33,70	7,1063	,526	,600
	AİLESİ	50	32,96	6,9575		
Bilgisel Destek	YATILI	50	30,22	4,6699	,814	,418
	AİLESİ	50	29,44	4,9121		
Aktif Duygusal Destek	YATILI	50	21,18	3,5207	,653	,515
	AİLESİ	50	20,68	4,1129		
Araçsal Destek	YATILI	50	22,30	2,5334	1,608	,111
	AİLESİ	50	21,44	2,8079		

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 49.10 , ailesiyle kalan kız öğrencilerin ortalaması 46.14 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.853 olup .05

manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 37.30 , ailesiyle kalan kız öğrencilerin ortalaması 35.44 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.513 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 33.70 , ailesiyle kalan kız öğrencilerin ortalaması 32.56 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .526 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe güvenme arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 30.22 , ailesiyle kalan kız öğrencilerin ortalaması 29.44 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .814 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları bilgisayar destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Aktif Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kız öğrencilerin ortalaması 21.18 , ailesiyle kalan kız öğrencilerin ortalaması 20.68 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .653 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları aktif duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan kızların ortalaması 22.30, ailesiyle kalan kız öğrencilerin ortalaması 21.44 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1,608 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

**Erkek Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumuna Göre Atılganlık
Düzeyleri Puanlarının Karşılaştırılması**

Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre atılganlık düzeylerinin karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 17: Yatılı okulda ve ailesi ile kalma durumlarına göre erkek öğrencilerin atılganlık düzeyi ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard Sapma	t	P
Atılganlık	YATILI	50	107,96	19,1108	2,087	,039
	AİLESİ	50	115,36	16,2327		

Atılganlık düzeylerine göre yatılı erkek öğrencilerin ortalaması 107.96, ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 115.36 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 2.087 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. Grup ortalamalarına bakıldığında ailesiyle kalan erkek öğrencilerin, yatılı okulda kalan erkek öğrencilere göre daha atılgan oldukları bulunmuştur.

Erkek Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Akademik Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre akademik başarı puanlarının karşılaştırılmasında t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 18: Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre Akademik başarı puanları ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard sapma	t	P
Başarı	YATILI	50	396,86	67,1386	,966	,336
	AİLESİ	50	410,46	73,4345		

Akademik başarılarına göre yatılı erkek öğrencilerin ortalaması 396.86 , ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 410.46 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .966 olup .05 manidarlık düzeyinde anlam değildir. İki grubun akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Erkek Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Algılanan Arkadaş Desteği Puanlarının Karşılaştırılması

Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi kullanılmıştır.

Tablo 19: Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan arkadaş desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard sapma	t	P
Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek	YATILI	50	55,12	8,3755	2,145	,034
	AİLESİ	50	50,98	10,7769		
Bilgisel Destek	YATILI	50	31,46	4,6957	1,708	,091
	AİLESİ	50	29,72	5,4625		
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	YATILI	50	31,66	5,6986	,031	,975
	AİLESİ	50	31,62	6,9982		
Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği	YATILI	50	15,80	3,5914	,431	,668
	AİLESİ	50	15,50	3,3700		
Araçsal Destek	YATILI	50	15,98	2,8392	1,670	,098
	AİLESİ	50	14,94	3,3649		
Duygusal Desteğe Güvenme	YATILI	50	15,80	2,9829	1,833	,070
	AİLESİ	50	14,72	2,9070		

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 55.12, ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 50.98 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 2.145

olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlıdır. Grup ortalamalarına bakıldığında yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin, ailesi ile kalan erkek öğrencilerden daha fazla benlik saygısı ile ilgili duygusal destek algıladıkları görülmektedir.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 31.46, ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 29.72 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1,708 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları bilgisayar destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 31.66, ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 31.62 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .031 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Destekte Yakınlık ve Kabulün Sağlanabilirliği Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 15.80, ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 15.50 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .431 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 15.98 , ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 14.94 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.670 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 15.80, ailesi ile kalan erkek öğrencilerin ortalaması 14.72 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.833 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun arkadaşlarından algıladıkları duygusal desteğe güvenmeleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

**Erkek Öğrencilerin Yatılı ve Ailesi ile Kalma Durumlarına Göre Algılanan
Aile Desteği Puanlarının Karşılaştırılması**

Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği puanlarının karşılaştırılmasında her alt boyut için t testi analizi yapılmıştır.

Tablo 20: Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteği ortalamalarının t testi sonuçları

	EV/YAT	N	X	Standard sapma	t	P
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	YATILI	50	46,62	8,8684	,121	,904
	AİLESİ	50	46,40	9,3263		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	YATILI	50	35,92	6,6818	1,220	,226
	AİLESİ	50	34,28	6,7644		
Duygusal Desteğe Güvenme	YATILI	50	33,04	6,4046	,908	,366
	AİLESİ	50	31,92	5,9241		
Bilgisel Destek	YATILI	50	28,42	5,1985	1,462	,147
	AİLESİ	50	26,74	6,2460		
Aktif Duygusal Destek	YATILI	50	18,38	4,3934	,550	,583
	AİLESİ	50	18,84	3,9557		
Araçsal Destek	YATILI	50	20,46	3,5411	,689	,493
	AİLESİ	50	19,98	3,4255		

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 46.62 , ailesiyle kalan erkek öğrencilerin ortalaması 46.40 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri ,121 olup ,05

manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe ihtiyaç duymaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 35.92 , ailesiyle kalan erkek öğrencilerin ortalaması 34.28 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.220 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları benlik saygısı ile ilgili duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Duygusal Desteğe Güvenme Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 33.04 , ailesiyle kalan erkek öğrencilerin ortalaması 31.92 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .908 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları duygusal desteğe güvenme arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Bilgisel Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 28.42 , ailesiyle kalan erkek öğrencilerin ortalaması 26.74 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri 1.462 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları bilgisel destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Aktif Duygusal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkek öğrencilerin ortalaması 18.38 , ailesiyle kalan erkek öğrencilerin ortalaması 18.84 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .550 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları aktif duygusal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aileden algılanan sosyal desteğin Araçsal Destek Alt Boyutunda yatılı okulda kalan erkeklerin ortalaması 22.46, ailesiyle kalan erkek öğrencilerin ortalaması 19.98 bulunmuştur. Hesaplanan t değeri .689 olup .05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir. İki grubun ailelerinden algıladıkları araçsal destek arasında anlamlı bir fark yoktur.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Araştırmamızda lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre atılganlıkları karşılaştırıldığında; ailesiyle kalan öğrencilerin yatılı okulda kalanlara göre daha atılgan oldukları bulunmuştur.

Yatılı okulda görev yapan psikolojik danışmanlarla yapılan görüşmelerde bu sonucu destekleyen fikirler görülmüştür. Yapılan görüşmelerde yatılı öğrencilerin genelde gruplar halinde dolaştıkları, çekingen tutum içinde oldukları öğrenilmiştir. Ailesiyle kalan öğrencilerin çevreyi daha iyi tanımaları, tanıkları kişilerin fazla olması ve İlin sosyo-kültürel yapısının içinden gelmiş olmalarının onların girişkenliğini artırdığı düşünülmektedir. Atılganlık üzerine yaptığı araştırmasında Uğurlu (1994) da ailesiyle kalan ergenlerin atılganlık düzeylerinin yetiştirme yurdunda yaşayan ergenlerden yüksek olduğunu bulmuştur.

Araştırmamızda; ailesi ile kalan kız öğrencilerin, yatılı okulda kalan kız öğrencilerden daha atılgan olduğu bulunmuştur. Yine ailesi ile kalan erkek öğrencilerin, yatılı okulda kalan erkek öğrencilerden daha atılgan oldukları bulunmuştur. Bu bulgular ışığında öğrencilerin aileleri ile kalmalarının, onların atılgan davranışlara sahip olmaları açısından önemli olduğuna inanılmaktadır.

Araştırmamızda, hem yatılı okulda hem de ailesiyle kalan lise öğrencilerinin atılganlıkları cinsiyetle karşılaştırıldığında iki grupta da anlamlı bir fark bulunamamıştır. Görüş(1999)'ün yaptığı araştırma sonuçları bu bulgularla paralellik göstermektedir. Görüş'te lise öğrencilerinin atılganlıklarının cinsiyetle ilişkisinin anlamsız olduğunu belirlemiştir.

Atılganlığı cinsiyetle karşılaştıran diğer araştırmalarda baktığımızda Gemi (1997) ve Uğurluoğlu (1996)'nun lisede okuyan kız öğrencilerin erkeklere oranla daha atılgan olduğunu, Gökalan (2000)'ın ise 12-14 yaşlardaki erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha atılgan olduğunu bulduklarını görmekteyiz.

Lise öğrencilerinin yatılı okulda ya da ailesi ile kalmaları ile arkadaşlardan ve aileden algıladıkları destek karşılaştırıldığında, Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Bilgisel destek, Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği, Araçsal destek ve Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında iki grup arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aileden algılanan sosyal desteğin, Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Duygusal desteğe güvenme, Bilgisel destek, Aktif destek ve araçsal destek alt boyutlarında da iki grup arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yatılı okulda ya da ailesi ile kalmaları öğrencilerin destek algılarını etkilememektedir.

Kız öğrencilerin yatılı okulda ya da ailesi yanında kalmaları ile arkadaşlardan ve aileden algıladıkları destek karşılaştırıldığında, Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Bilgisel destek, Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği, Araçsal destek ve Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında iki grup arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aileden algılanan sosyal desteğin, Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Duygusal desteğe güvenme, Bilgisel destek, Aktif destek ve Araçsal destek alt boyutlarında da iki grup arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yatılı okulda ya da ailesi ile kalmaları kız öğrencilerin destek algılarını etkilememektedir.

Erkek öğrencilerin yatılı okulda ya da ailesi yanında kalmaları ile arkadaşlardan ve aileden algıladıkları destek karşılaştırıldığında; Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek alt boyutunda yatılı erkek öğrencilerin ailesi ile kalan erkek öğrencilerden daha fazla sosyal destek algıladığı bulunmuştur. Bilgisel destek, Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği, Araçsal destek ve Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında iki grup arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aileden algılanan sosyal desteğin, Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Duygusal desteğe güvenme, Bilgisel destek, Aktif destek ve Araçsal destek alt boyutlarında da iki

grup arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yatılı okulda kalmanın erkek öğrencilerin sadece arkadaşlarından benlik saygısı ile ilgili duygusal algılamalarına katkısı olduğu görülmektedir.

Araştırmamızda yatılı okulda kalan öğrencilerin arkadaşlarından ve ailelerinden algılanan sosyal destek düzeyi cinsiyetle karşılaştırıldığında, Arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Bilgisel destek, Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği, Araçsal destek ve Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında cinsiyete göre bir farklılaşma görülmemiştir. Aileden algılanan sosyal desteğin de; Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Duygusal desteğe güvenme ve Bilgisel destek alt boyutlarında cinsiyete göre bir farklılaşma görülmemiştir. Aktif duygusal destek ve araçsal destek boyutlarında ise yatılı kız öğrencilerin erkeklere oranla daha fazla destek algıladığı bulunmuştur.

Ailesiyle kalan öğrencilerin arkadaşlarından ve ailelerinden algıladıkları destek düzeyi cinsiyetle karşılaştırıldığında; arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek ve Bilgisel destek alt boyutlarında kız öğrencilerin erkeklerden daha fazla destek algıladığı bulunmuştur. Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği, Araçsal destek ve Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında ise cinsiyete göre bir farklılaşma görülmemiştir. Aileden algılanan sosyal desteğinde; Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında cinsiyete göre farklılaşma görülmezken bilgisel destek, aktif duygusal destek ve araçsal destek boyutlarında kız öğrencilerin daha fazla destek algıladığı bulunmuştur.

Araştırmamıza göre iki gruptaki (hem yatılı okulda hem de ailesi ile kalan) kız öğrencilerinde ailelerinden algıladıkları aktif duygusal destek ve araçsal destek erkeklere oranla daha fazladır. Kızların aile içi ilişkilerde ve duygularını paylaşmada erkeklerden daha rahat olmaları ,aileleriyle daha fazla ve etkin zaman geçirmelerinin

onların ailelerinden daha fazla aktif duygusal destek almalarına katkısı olduğuna inanılmaktadır. Ayrıca aile içinde en çok iletişime girilen ebeveynin anne olduğu düşünülürse, hem cins olan kız çocuğunun daha fazla bilgisel destek algılaması beklentisi uyanmaktadır. Araçsal destek boyutunda kızların daha fazla destek algılamasının nedenin de geleneksel ve koruyucu aile yapısı ile açıklanabileceği düşünülmektedir. Ailelerin, kız çocuklarının bir takım ihtiyaçlarını karşılamadıklarında erkek çocuklarından daha zorda kalacağına, yardım bulmakta zorlanacağına inanmaları ve korumacı sahiplenme tutumla daha fazla araçsal destek verdikleri düşünülmektedir.

Araştırmadaki diğer bir bulguda, ailesiyle kalan kız öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek ve Bilgisel destek alt boyutlarında erkeklerden daha fazla destek algıladıklarıdır. Hays ve Oxley (1986) kızların arkadaşları ile daha fazla görüştiklerini ve bunun sonucunda da daha fazla destek algıladıklarını bulmuşlardır. Buna ek olarak kız öğrencilerin duygu ve düşüncelerini paylaşmada ve yardım istemede erkeklere göre daha rahat olmalarının, bu boyutlarda, onlara avantaj sağladığına inanılmaktadır.

Algılanan sosyal desteğin cinsiyetle karşılaştırıldığı çalışmalara bakıldığında; Vo(1995), Güngör (1996), Erdeğer (2001) ve Baştürk (2002) kızların erkeklere oranla daha fazla sosyal destek algıladıklarını bulmuşlardır. Taysi (2000) ise araştırmasında erkeklerin sosyal destek algısının daha fazla olduğunu belirlemiştir.

Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesiyle kalma durumları ile başarılarının karşılaştırılmasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Lise öğrencilerinin bu döneme kadar belli bir çalışma alışkanlığını kazanmış olmasının ve yatılı okullardaki çalışma ortamlarının iyileştirilmesi çalışmaları sonucu, yaşanan ortamın başarıya etkisinin anlamlı düzeyde çıkmadığı düşünülmektedir.

hem kız öğrencilerin hem de erkek öğrencilerin yatılı ve ailesiyle kalma durumları ile başarılarının karşılaştırılmasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Cinsiyetle başarının karşılaştırılmasında da iki grupta da hem yatılı okulda hem de ailesi ile kalan) anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu da başarının etkenleri arasında cinsiyetin rolü olmadığını göstermektedir. F.Ebru (Suner) İkiz (2000) de araştırmasında başarının cinsiyetle ilişkili olmadığını belirlemiştir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Yatılı ve ailesi ile kalan lise öğrencilerinin atılganlık, sosyal destek ve başarılarının karşılaştırılmasında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin atılganlık düzeylerinin, yatılı okulda kalan lise öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.
2. Yatılı okulda kalan öğrencilerin atılganlıklarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir.
3. Ailesi ile kalan öğrencilerin atılganlıklarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir.
4. Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algıladıkları arkadaş desteğinin hiçbir alt boyutta farklılaşmadığı görülmüştür.
5. Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algıladıkları arkadaş desteğinin hiçbir alt boyutta farklılaşmadığı görülmüştür.
6. Ailesiyle kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algıladıkları arkadaş desteğinin karşılaştırılmasında, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek ve Bilgisel destek alt boyutlarında kız öğrencilerin erkeklerden daha fazla destek algıladığı bulunmuştur. Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Duygusal destekte yakınlık ve kabulün sağlanabilirliği, Araçsal destek ve Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında ise cinsiyete göre bir farklılaşma görülmemiştir.

7. Lise öğrencilerinin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algılanan aile desteğinin hiçbir alt boyutta farklılaşmadığı görülmüştür.
8. Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algıladıkları aile desteğinin karşılaştırılmasında; Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Duygusal desteğe güvenme ve Bilgisel destek alt boyutlarında cinsiyete göre bir farklılaşma görülmemiştir. Aktif duygusal destek ve araçsal destek boyutlarında ise yatılı kız öğrencilerin erkeklere oranla daha fazla destek algıladığı bulunmuştur.
9. Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algıladıkları aile desteği karşılaştırıldığında; Duygusal desteğe ihtiyaç duyma, Benlik saygısı ile ilgili duygusal destek, Duygusal desteğe güvenme alt boyutlarında cinsiyete göre farklılaşma görülmemiştir. Bilgisel destek, aktif duygusal destek ve araçsal destek boyutlarında kız öğrencilerin daha fazla destek algıladığı bulunmuştur.
10. Öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre akademik başarılarının farklılaşmadığı görülmüştür.
11. Yatılı okulda kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarılarının farklılaşmadığı görülmüştür.
12. Ailesi ile kalan lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre akademik başarılarının farklılaşmadığı görülmüştür.
13. Ailesi ile kalan kız öğrencilerin atılganlık düzeylerinin, yatılı okulda kalan kız öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.
14. Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre akademik başarılarının farklılaşmadığı görülmüştür.
15. Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algıladıkları arkadaş desteğinin, hiçbir alt boyutta farklılaşmadığı görülmüştür.

16. Kız öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algıladıkları aile desteğinin, hiçbir alt boyutta farklılaşmadığı görülmüştür.
17. Ailesi ile kalan erkek öğrencilerin atılganlık düzeylerinin, yatılı okulda kalan erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.
18. Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre akademik başarılarının farklılaşmadığı görülmüştür.
19. Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algıladıkları arkadaş desteğinin Benlik Saygısı ile ilgili duygusal destek alt boyutunda yatılı erkek öğrenciler lehinde farklılaştığı diğer alt boyutlarda farklılaşma olmadığı görülmüştür.
20. Erkek öğrencilerin yatılı ve ailesi ile kalma durumlarına göre algıladıkları aile desteğinin hiçbir alt boyutta farklılaşmadığı görülmüştür.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda önemli bulgular elde edilmiştir. Atılganlık düzeyinin ailesi ile kalan öğrencilerde fazla olması, bazı alt boyutlarda kızların erkeklerden daha fazla sosyal destek algılaması, başarı üzerinde içinde yaşanan kurumun etkisinin bulunmaması incelenmesi gereken bazı soruları ve önerileri de beraberinde getirmektedir. Araştırmamızın bulguları doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

1. Yatılı okulda kalan öğrencilerin atılganlık düzeylerin düşük bulunmuştur. Bu nedenle okula ve buldukları İl'e oryantasyonlarının sağlanması için gerekli çalışmalar artırılmalıdır. Bu öğrencilerin atılganlık düzeylerinin yükseltmek için gerekli rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Bu konuda okul idareleri ve psikolojik danışma servislerinin ortak çalışmalar yapmalarının faydalı olacağına inanılmaktadır.

2. Yatılı okuldaki öğrencilerin girişimciliklerinin artırılması ve bu sorunlarla ilgilenilebilmesi için okullardaki psikolojik danışman kadrolarının boş kalmamasına özen gösterilmelidir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı'nın daha hassas davranması ve özellikle yatılı okullara hem kadın hem de erkek psikolojik danışman kadrosu vermesi gerektiği düşünülmektedir.
3. İletişim konusunda ailelerin daha duyarlı olması ve küçük yaştan itibaren çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmaları gerekmektedir. Bu, çocukların ileri dönemlerde ailelerinden uzakta olsalar da, aileleri ve çevreleri ile iletişimde ve paylaşımda başarılı olmalarını sağlayacaktır.
4. Yatılı okullardaki ortamlar daha da iyileştirilerek öğrencilerin girişimciliklerini artıracak ve kendilerini ifade edecek kaliteye çıkarılmalıdır. Okul idarelerinin sık sık öğrencilerin görüşlerini alarak, anketler yaparak öz değerlendirme çalışmaları yaparak iyileştirmeye açık alanlarını tespit ederek gerekli çalışmaları yapmaları gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alberti,R. Ve N.Emmons.(1976).**Your Perfect Right san Lovis Obispa:Impact**
- Akhun,İ.(1980) **Akademik Başarının Karşılaştırılması: Çoklu Regresyon Yaklaşımının Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma.**Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Arı,R.(1989). **Üniversite Öğrencilerinin Baskın Ben Durumları ve Bazı Özlük Niteliklerinin Ben Durumları, Atılganlıkları ve Uyum Düzeylerine Etkisi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi.Ankara:Hacettepe Üniversitesi
- Aslıhan,M.N.(1998). **Parçalanmış ve Tam Aileye Sahip Çocukların Özkavramı, Depresyon Düzeyleri ve Akademik Başarılarının Yaş ve Cinsiyet Yönünden Karşılaştırılması.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Banaz,M.(1992). **Lise Öğrencilerinde Sosyal Destek Kaynakları ve Stres İle Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.İzmir: Ege Üniversitesi.
- Bayram,D. (1999). **Bir Grup Gençte Ruhsal Belirti ile Sosyal Destek İlişkisi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.İzmir:Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Baştürk,D.(2002).**Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerde Algılanan Sosyal Desteğin Akademik Başarı Üzerine Etkisi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Konya:Selçuk Üniversitesi.
- Berstein,B. (1981). **Class Cades And Cotrol**(London Routledge Kepan Poul,)
- Blomm. ,(1982) **Human Charocteristics ad School Learning.** USA.McGrow Hill Book Compony
- Çağdaş,A. (2002). **Anne, Baba Çocuk İletişimi.**Ankara:Nobel Yayınları.
- Çulha,M.ve A.A.Dereli.(1987)**Atılganlık Eğitimi Programı.**Psikoloji Dergisi,6,21:124-127
- Demir,A.(1990).**Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler.** Yayınlanmamış Doktora Tezi.Ankara:Hacettepe Üniversitesi.
- Dönmezer,İ.(1999) **Ailede İletişim ve Etkileşim.**İstanbul:Sistem Yayıncılık
- Elbir,N. (2000). **Lise I. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Ankara:Hacettepe Üniversitesi.
- Erdeğer,N. (2001). **Lise Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin**

- İncelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Ankara:Gazi Üniversitesi.
- Erim,B. (2001). **Yetiştirme Yurtlarında ve Aileleri Yanında Yaşayan Ergenlerin Benlik Saygısı,depresyon ve yalnızlık Düzeyleri ile Sosyal Destek Sistemleri Açısından Karşılaştırılması.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Ankara:Ankara Üniversitesi.
- Gander ve Gander (2001) **Çocuk ve Ergen Gelişimi** (Çev.bekir Onur,Ali Dönmez ve Nermin Çelen. 4.Baskı.Ankara:İmge Yayınevi.)
- Gemi,A. (1997). **Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Arkadaş ve Aileleri İle İlişkisi, Sosyal Destek,Doyum ve Yalnızlık.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Ankara:ODTÜ
- Gökalan,B. (2000). **İlk Öğretim Okulu Öğrencilerinin 12-14 Yaş Benlik Tasarımı,Atılganlık,Kendinin Açma Düzeyi ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Konya:Selçuk Üniversitesi.
- Görüş,Y. (1999).**Bir Grup Lise Öğrencisinin Atılganlık Düzeyi ile Stresle Başa Çıkma Yolları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.İzmir:Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Güngör,D. (1996). **Üniversite Öğrencilerinin Arkadaş ve Aileleri İle İlişkisi,Sosyal Destek,Doyum ve Yalnızlık.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Ankara:ODTÜ
- Hortaçsu,N.(1997) **İnsan İlişkileri.**Ankara:İmge Kitabevi
- İnceoğlu,O ve Ayatar,G. (1987) “Bir Grup Ergende Atılganlık Eğitimi”.Psikoloji Dergisi VI. 21:23-24
- İkiz(Suner).E.F. (2000). **Farklı Liselerdeki Ergenlerin Benlik Saygısı,Akademik Başarı ve Sürekli Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.İzmir:Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kılıççı,Y.(1992) **Okulda Ruh Sağlığı.**Ankara:Şafak Matbaacılık
- Nazlı,S. (2000) **Aile Danışması.**Ankara:Nobel Yayınları.
- Okanlı,A.(1999) **Hemşirelik Öğrencilerinin Aile ve Arkadaşlardan Algıladıkları Sosyal Destek Ve Anksiyete Arasındaki İlişki.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Erzurum:Atatürk Üniversitesi.
- Onur,B. (1986) **Ergenlik Psikolojisi** (Kolektif Eser) Ankara:Gül Yayınevi

- (1987) **Ergenlik Psikolojisi** .Ankara:Hacettepe Taş Yayıncılık
- (1995) **Ergeni Anlamak**. Ankara:İmge Yayınevi
- Özodaşık,M.(1989) **Yalnızlığın Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi,Atılganlık, Durumluk-Sürekli Kaygı-Depresyon ve Akademik Başarı**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Konya:Selçuk Üniversitesi.
- Powers,S.,MCConner,S.(1997) **Project Soar.1996-1997 Evoluation Report, Creative Research Associates,Inc.Tuscon.Ao.**
- Rook,K.S.(1984) “Promoting Social Banding:Strategies for helping the lonelyanda socially isolated”.American Psychologist,39
- Saruhan,N. (1996) **Ankara İl Merkezinde Lise Son Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Atılganlıkları İle Ana ve Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin Bazı değişkenlere Göre İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Ankara:Ankara Üniversitesi.
- Senemoğlu,N (1997)**Gelişim ve Öğrenme**.Ankara:Spot Matbaası.
- Sorias,O.(1988). “Sosyal Destek Kavramı”. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi
27
- Soylu,Ö.(2000) **Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Ailelerinden Sosyal Destek Algılayıp Algılamama Durumlarına Göre Psikolojik belirtiler Yönünden İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Ankara:Çukurova Üniversitesi.
- Tan,D.(2000) **Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Denetim Odaklarının Aile Destek Düzeyleri ve Özlük Nitelikleri Açısından Karşılaştırmalı olarak İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Konya:Selçuk Üniversitesi.
- Tarhan,N.(1994) “Ergenlerin Sosyometrik Stratejileri,Cinsiyetleri,Akademik Başarıları,Sınıf Düzeyleri ve Devam Ettikleri Sosyo-ekonomik Statü ile Duyguları Arasındaki İlişki.”VII.Eğitim Bilimleri Ulusal Eğitim Kongresi Konya:Selçuk Üniversitesi.
- Taysi,E.(2000) **Benlik Saygısı,Aile ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek,Üniversite Öğrencileri ile Yapılan Bir Çalışma**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.Ankara:Ankara Üniversitesi.
- Temel&Aksoy (2001) **Ergen Gelişimi-Yetişkinliğe İlk Adım**.Ankara:Nobel Yayınevi

- Torucu,B.(1994) **Eğitim S¼recinde Grupla Danışma Uygulamalarının Gen¼lerin Girişimcilik Gelişimine Etkisi.** Yayınlanmamış Y¼ksek Lisans tezi.İzmir:Dokuz Eyl¼l niversitesi.
- Uğurlu, U.(1994) **Yetiştirme Yurdunda Yaşayan Ergenler ile Ailesiyle Birlikte Yaşayan Ergenlerin zsaygı ve atılganlık D¼zeyleri A¼ısından Karşılaştırılması.** Yayınlanmamış Y¼ksek Lisans tezi.Erzurum:Atat¼rk niversitesi.
- Uğurluoğlu,M.Y.(1996) **Lise ğrencilerinde zsaygı D¼zeyi İle Atılgan Kişilik zelliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.** Yayınlanmamış Y¼ksek Lisans tezi.Trabzon:Karadeniz Üniversitesi.
- Uluğ,F.(1997) **Okulda Başarı.**İstanbul:Remzi Kitabevi.
- n¼var,A.(2003) **¼ok Ynl¼ Algılanan Sosyal Desteğin 15-18 Yaş Arası Lise ğrencilerinin Problem ¼zme Becerileri ve Benlik Saygısına Etkisi.** Yayınlanmamış Y¼ksek Lisans tezi.Konya:Sel¼uk niversitesi.
- Voltan,N.(1980) “Rathus Atılganlık envanteri Ge¼erlik ve G¼venirlik ¼alıřması”. **Psikoloji Dergisi.**sayı 10
- Yeşilyaprak,B.(1999) “ğretmen Adaylarına Uygulanan Atılganlık Eğitimi ve Sonu¼ları”. Mesleki Eğitim Dergisi.1.81.9:12-18
- Yavuzer,H.(1999)**Anne-Baba-¼ocuk** .İstanbul: Remzi Kitabevi
- (1993)**¼ocuk ve Su¼.**İstanbul :Remzi Kitabevi
- Yılmaz,A.(20009 **Eşler Arasındaki Uyum ve ¼ocuđun Algıladığı Anne-Baba Tutumu İle ¼ocukların,Ergenlerin ve Gen¼lerin Akademik Başarıları ve Benlik Alguları Arasındaki İlişkiler.** Yayınlanmamış Doktora Tezi.Ankara:Hacettepe Üniversitesi.
- Zaimoğlu,S.(1991)**Adolesanlarda Toplumsal destek Algısı.**Yayınlanmamış Y¼ksek Lisans Tezi.Akdeniz Üniversitesi.

EKLER

- İzinler
- Rathus Atılganlık Envanteri
- Aileden ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğüne

Meram, 12.03.2004

Yüksek lisans danışmanlığını yaptığım Y.Lisans öğrencimiz Mediha Arıcı " Yatılı ve ailesinin yanında kalan lise öğrencilerinin atılganlık düzeyleri, sosyal destek düzeyleri ve akademik başarılarının karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tezine temel olacak araştırmasını ilinizdeki Karaman Lisesi, Fen Lisesi öğrencilerine ölçek uygulayarak yapmak durumundadır.

Gereğini müsaadelerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Ömer Üre
Eğitim Fak .Dekani
Danışman

T.C.
KARAMAN VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

yı : B.104.ISM.4.70.0009-3570/ 3939
nu : Mediha ARICI'nın Yüksek Lisans Tezi

20 NİSAN 2004

VALİLİK MAKAMINA
KARAMAN

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümünde Yüksek Lisans öğrencisi olan Mediha ARICI, Müdürlüğümüze verdiği 16.04.2004 tarihli dilekçesi ile zırlayacağı "Yatılı okulda ve ailesinin yanında kalan lise öğrencilerinin atılganlık düzeyleri, yaşadıkları sosyal destek düzeyleri ve akademik başarılarının karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tezine temel olacak araştırmasını İlimiz Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine ölçek uygulayarak yapmak ettiğini bildirmektedir.

Adı geçenin yüksek lisans tezine temel olacak araştırmasını İlimiz Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine ölçek uygulayarak yapması hususunu;

Tensiplerinize arz ederim.

Dr. Mustafa KÖŞKER
Sağlık Müdürü

OLUR

18/04/2004

Ahmet OKUR
Vali Vekili
Vali Yardımcısı

T.C.
KARAMAN VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.70.00.06.510.214/3591
KONU : Uygulama

16/04/2004

Karaman Lisesi.....MÜDÜRLÜĞÜNE
KARAMAN

İLGİ: Yunus Emre İ.Ö.O. Müdürlüğünün 16/04/2004 tarih ve 231/302 sayılı yazısı.

Yunus Emre İlköğretim Okulu Müdürlüğünün ilgi yazı gereği: Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik öğretmeni Mediha ARICI, yüksek lisans tezi için okulunuz öğrencilerine yapılmak istenen uygulamanın yapılması hususunda:

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

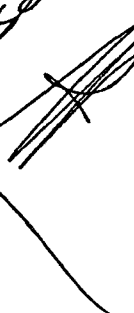

Hasan Hüseyin ODUNCU
Müdür a.
Milli Eğitim Şube Müdürü

EKLER:

Ek -1 Yazı ve Ekleri (1 Adet)

DAĞITIM

M.P. Fen Lisesi Md.ne
Anadolu Lisesi Md.ne
Karaman Lisesi Md.ne

19/04/2004
Genel Müdür Ren. Serim

459 19-04-2004

**ARKADAŞLARDAN ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ
CEVAP ANAHTARI**

- A ÇOK DOĞRU
B DOĞRU
C KISMEN
D DOĞRU DEĞİL
E HİÇ DOĞRU DEĞİL

	A	B	C	D	E
1.	()	()	()	()	()
2.	()	()	()	()	()
3.	()	()	()	()	()
4.	()	()	()	()	()
5.	()	()	()	()	()
6.	()	()	()	()	()
7.	()	()	()	()	()
8.	()	()	()	()	()
9.	()	()	()	()	()
10.	()	()	()	()	()
11.	()	()	()	()	()
12.	()	()	()	()	()
13.	()	()	()	()	()
14.	()	()	()	()	()
15.	()	()	()	()	()
16.	()	()	()	()	()
17.	()	()	()	()	()
18.	()	()	()	()	()
19.	()	()	()	()	()
20.	()	()	()	()	()
21.	()	()	()	()	()
22.	()	()	()	()	()
23.	()	()	()	()	()
24.	()	()	()	()	()
25.	()	()	()	()	()
26.	()	()	()	()	()
27.	()	()	()	()	()
28.	()	()	()	()	()
29.	()	()	()	()	()
30.	()	()	()	()	()
31.	()	()	()	()	()
32.	()	()	()	()	()
32.	()	()	()	()	()
33.	()	()	()	()	()
34.	()	()	()	()	()
35.	()	()	()	()	()
36.	()	()	()	()	()
37.	()	()	()	()	()
38.	()	()	()	()	()
39.	()	()	()	()	()
40.	()	()	()	()	()
41.	()	()	()	()	()
42.	()	()	()	()	()
43.	()	()	()	()	()
44.	()	()	()	()	()
45.	()	()	()	()	()
46.	()	()	()	()	()
47.	()	()	()	()	()

**AİLEDEN ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ
CEVAP ANAHTARI**

- A ÇOK DOĞRU
B DOĞRU
C KISMEN
D DOĞRU DEĞİL
E HİÇ DOĞRU DEĞİL

	A	B	C	D	E
1.	()	()	()	()	()
2.	()	()	()	()	()
3.	()	()	()	()	()
4.	()	()	()	()	()
5.	()	()	()	()	()
6.	()	()	()	()	()
7.	()	()	()	()	()
8.	()	()	()	()	()
9.	()	()	()	()	()
10.	()	()	()	()	()
11.	()	()	()	()	()
12.	()	()	()	()	()
13.	()	()	()	()	()
14.	()	()	()	()	()
15.	()	()	()	()	()
16.	()	()	()	()	()
17.	()	()	()	()	()
18.	()	()	()	()	()
19.	()	()	()	()	()
20.	()	()	()	()	()
21.	()	()	()	()	()
22.	()	()	()	()	()
23.	()	()	()	()	()
24.	()	()	()	()	()
25.	()	()	()	()	()
26.	()	()	()	()	()
27.	()	()	()	()	()
28.	()	()	()	()	()
29.	()	()	()	()	()
30.	()	()	()	()	()
31.	()	()	()	()	()
32.	()	()	()	()	()
32.	()	()	()	()	()
33.	()	()	()	()	()
34.	()	()	()	()	()
35.	()	()	()	()	()
36.	()	()	()	()	()
37.	()	()	()	()	()
38.	()	()	()	()	()
39.	()	()	()	()	()
40.	()	()	()	()	()
41.	()	()	()	()	()
42.	()	()	()	()	()
43.	()	()	()	()	()
44.	()	()	()	()	()
45.	()	()	()	()	()
46.	()	()	()	()	()

RATHUS ATILGANLIK ENVANTERİ

AÇIKLAMA: Aşağıda size 30 maddelik bir envanter verilmiştir. Her maddeyi dikkatlice okuyup, size uygunluk derecesine göre CEVAP KAĞIDINDAKİ ilgili parantezin içini KARALAYARAK cevaplandırınız.

1. Bence insanların çoğu benden daha atılgan ve saldırgandır.
2. Sıkılganlığım yüzünden karşıt cinse herhangi bir önerimde bulunamıyor ya da onların önerilerini kabul edemiyorum.
3. Bir lokantada isteğime göre hazırlanmamış bir yemek gelince garsona şikayette bulunurum.
4. Başkalarının beni kırdıklarını fark ettiğim halde onları incitmemeğe dikkat ederim.
5. İstemediğim bir malı almam için ısrar edilirse “hayır” demekte zorluk çekerim.
6. Benden bir şey yapmam istendiğinde nedenini öğrenmekte ısrar ederim.
7. İnsanı geliştirici ve sert tartışmalara katılmak istediğim zamanlar olur.
8. Senin durumundaki herkes gibi ben de yükselmek için çabalarım.
9. Doğrusunu isterseniz insanlar beni kullanır.
10. Yeni tanıştığım insanlarla ya da yabancılarla rahatlıkla konuşurum.
11. Karşıt cinsten çekici birine ne söyleyeceğimi çoğu kez bilmem.
12. Resmî telefon konuşmaları yapmaktan çekinirim.
13. Bir işe mektup yazarak başvurmayı yüz yüze görüşmeğe tercih ederim.
14. Satın aldığım şeyleri geri vermekten sıkılırım.
15. Beni rahatsız eden saygıdeğer bir yakınıma, rahatsızlığımı ifade etmek yerine duygularımı ondan saklamayı yeğlerim.
16. Aptalca görünürüm korkusuyla soru sormaktan kaçarım.
17. Bir tartışma sırasında kızdığım, hırslandığım belli olacak diye korkarım.
18. Tanınmış ve saygı duyulan bir kimsenin yanlış bir şey söylediğini duyduğumda, dinleyenlere kendi görüşümü de duyurmaya çalışırım.
19. Önem ve değerli bir iş yaptığımda başkalarının bunu öğrenmesinde sakınca görmem.
20. Önem ve değerli iş yaptığımda başkalarının bunu öğrenmesinde sakınca görmem.
21. Duygularımı ifade ederken açık ve samimiyimdir.
22. Biri benim hakkımda yanlış ve kötü şeyler söylerse, hemen o kişiyle konuşurum.
23. Çoğunlukla hayır demekte güçlük çekerim.
24. Duygularımı anında açığa çıkarmaktansa biriktirmeyi yeğlerim.
25. Kötü bir hizmetten şikayetçi olurum.
26. Övüldüğümde bazen ne diyeceğimi bilemem.
27. Tiyatro, konferans gibi topluluklarda iki kişi yüksek sesle konuşursa, onlara susmalarını ya da konuşmalarına başka yerde devam etmelerini söylerim.
28. Kuyrukta öne geçen birine yaptığının yanlış olduğunu söylerim.
29. Fikrimi ifade etmekte zorluk çekerim.
30. Hiçbir şey söyleyemediğimiz zamanlar olur.

ARKADAŞLARDAN ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ

Aşağıda çoğu insanın arkadaşları ile olan ilişkilerinde yaşadıkları duyguları ifade eden cümleler vardır. Amacımız, her ifadenin size ne kadar uyduğunu öğrenmektir. Her ifadeyi okuyup sizin duygularınızı en iyi ifade edeni işaretleyin.

- 1- Arkadaşlarım gerektiğinde bana manen destek olur.
- 2- İnsanların çoğu arkadaşlarına benim kendi arkadaşlarıma olduğumdan daha yakındır.
- 3- Arkadaşlarım düşüncelerimi duymaktan hoşlanır.
- 4- Arkadaşlarımın sevgi ve yakınlığına güvenirim.
- 5- Arkadaşlarımla ben düşündüklerimizi birbirimize açıkça söyleriz.
- 6- Arkadaşlarım kişisel isteklerimi anlayışla karşılar.
- 7- Sorunlarımı çözmede arkadaşlarımın yardımını görürüm.
- 8- Pek çok şeyimi paylaştığım birkaç arkadaşım vardır.
- 9- Arkadaşlarıma sırlarımı açtığımda kendimi huzursuz hissederim.
- 10- Arkadaşlarımın, onların düşüncelerine ters gelen bir şey yaptığımda beni yargılayıp suçlamayacaklarını bilirim.
- 11- Bir sorunum olduğunda arkadaşlarıma anlatmaktansa içime atmayı yeğlerim.
- 12- Arkadaşlarım sorunlarım olduğunda onları daha tarafsızca ve açık şekilde görmemi sağlarlar.
- 13- Beni iyi ve kötü yanlarımla olduğum gibi değerlendiren arkadaşlarım var.
- 14- Nasıl davranacağım ya da ne yapacağım konusunda arkadaşlarımdan yararlı fikirler alırım.
- 15- En kişisel sorunlarımı konuşabileceğim arkadaşlarım var.
- 16- Arkadaşları tarafından sevilen bir insanım.
- 17- Arkadaşlarım, kendimi sıkıntılı hissettiğim zamanlarda beni neşelendirmek için ellerinden geleni yaparlar.
- 18- Önemli kararlar vermem gerektiğinde danışabileceğim arkadaşlarım var.
- 19- Her konuda bilgi alışverişinde bulunabileceğim arkadaşlarım var.
- 20- Ben uzaktaymken arkamda bıraktığım işleri halletmesini çekinmeden isteyebileceğim bir arkadaşım yok
- 21- Arkadaşlarım önemli kararlar vermek durumunda kaldıklarında görüş ve tavsiyelerime önem verirler.
- 22- Acil bir durumda para isteyebileceğim arkadaşım yok.
- 23- Arkadaşlarım ihtiyacım olduğunda bana yardımcı olabilmek için zaman ve enerjilerini hiç çekinmeden sarf ederler.
- 24- Beceri gerektiren işlerde bana yardımcı olmalarını isteyebileceğim arkadaşlarım var.
- 25- Yetenek ve becerilerime hayranlık duyan arkadaşlarım var.
- 26- İşlerin üstüme fazla bindiğini hissettiğimde sorumluluklarımın bir kısmını benim yerime seve seve üstlenecek arkadaşlarım var.
- 27- Arkadaşlarım sağlığımla yakından ilgilenir.
- 28- Arkadaşlarım benimle gurur duyduklarını her fırsatta dile getirirler.
- 29- Arkadaşlarım benim gibi bir arkadaşına sahip oldukları için şanslı olduklarını söylerler.
- 30- Zor anlarımda beni yalnız bırakmayacak arkadaşlarım var.
- 31- Daha farklı arkadaşlarım olsun isterdim.
- 32- Maddi desteğini benden esirgemeyen arkadaşlarım var.
- 33- Arkadaşlarım kendimi geliştirmem için beni teşvik eder.
- 34- Doğum günlerini hep hatırlayıp kutlayan arkadaşlarım var.
- 35- Başka insanların aksine benim hiçbir arkadaşımınla aramda fazla yakın bir ilişki yoktur.
- 36- Bir şeye ihtiyacım olduğunda arkadaşlarımdan hiç çekinmeden para isteyebilirim
- 37- Arkadaşlarım beni her konuda desteklerler.
- 38- Arkadaşlarımın onların onaylamayacakları bir şeyi yaptıktan ve haklı olduklarını anladıktan sonra bile bana sevgi ile kucak açacaklarını biliyorum
- 39- Arkadaşlarımla birbirimize çok bağlıyız.
- 40- Arkadaşlarım benim sorunlarımla ilgilenemeyecek kadar meşguldürler.
- 41- Kendimi bir arkadaş grubuna aitmişim gibi hissetmiyorum.
- 42- Her şeyin üzerime geldiğini hissettiğimde arkadaşlarım rahatlamam için ellerinden geleni yaparlar.
- 43- Zorluklarla karşılaştığımda arkadaşlarım başa çıkabilmem için bana her zaman güç verirler.
- 44- Yanında kendimi güvende hissedebildiğim birkaç arkadaşım var.
- 45- Arkadaşlarımın işlerime fazlasıyla burunlarını soktuklarını düşünüyorum ve bundan rahatsız oluyorum.
- 46- Arkadaşlarımın maddi ve manevi desteği olmasaydı ne yapardım bilmiyorum.
- 47- Arkadaşlarımın hiç biri benim ne düşündüğümle ve ne hissettiğimle gerçekten ilgilenmiyor.

AİLEDEN ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ

Aşağıda çoğu insanın ailesi ile olan ilişkilerinde yaşadıkları duyguları ifade eden cümleler vardır. Amacımız, her ifadenin size ne kadar uyduğunu öğrenmektir. Her ifadeyi okuyup sizin duygularınızı en iyi ifade edeni işaretleyin.

- 1- Ailem gerektiğinde bana manen destek olur
- 2- İnsanların çoğu ailesine benim kendi aileme olduğumdan daha yakındır.
- 3- Ailem düşüncelerimi duymaktan hoşlanır.
- 4- Ailemin sevgi ve yakınlığına güvenirim.
- 5- Ailem ve ben düşündüklerimizi birbirimize açıkça söyleriz.
- 6- Ailem kişisel isteklerimi anlayışla karşılar.
- 7- Sorunlarımı çözmede ailemin yardımını görürüm.
- 8- Ailemle pek çok şeyimi paylaşıyorum.
- 9- Aileme sırlarımı açtığımda kendimi huzursuz hissedirim.
- 10- Ailemdekilerin onların düşüncelerine ters gelen bir şey yaptığımda beni yargılayıp suçlamayacaklarını bilirim.
- 11- Bir sorunum olduğunda aileme anlatmaktansa içime atmayı yeğlerim.
- 12- Ailem sorunlarım olduğunda onları daha tarafsızca ve açık bir şekilde görmemi sağlar.
- 13- Ailem beni iyi ve kötü yanlarımla olduğum gibi kabul eder.
- 14- Nasıl davranacağım ya da ne yapacağım konusunda ailemin fertlerinden yararlı fikirler alırım.
- 15- Ailemde en kişisel konuları konuşabileceğim birileri var.
- 16- Ailem tarafından sevilirim.
- 17- Ailem, kendimi sıkıntılı hissettiğim zamanlarda beni neşelendirmek için elinden geleni yapar.
- 18- Ailemde önemli kararlar vermem gerektiğinde danışabileceğim birileri var.
- 19- Ailemle her konuda bilgi alışverişinde bulunabilirim.
- 20- Ailemde ben uzaktayken arkamda bıraktığım işleri halletmesini isteyebileceğim birileri var.
- 21- Ailemdekiler, önemli kararlar vermek durumunda kaldıklarında görüş ve tavsiyelerime önem verirler.
- 22- Ailemde, acil bir durumda ödünç para isteyebileceğim kimse yok.
- 23- Ailemdekiler, ihtiyacım olduğunda, bana yardımcı olabilmek için zaman ve enerjilerini düşünmeden sarf ederler.
- 24- Ailemden beceri gerektiren işlerde bana yardımcı olmalarını isteyebilirim.
- 25- Ailem yetenek ve becerilerime hayranlık duyar.
- 26- Ailemde, işlerin üstüme fazla bindiğini hissettiğimde sorumluluklarımın bir kısmını benim yerime seve seve yüklenecek biri var.
- 27- Ailem sağlığımla yakından ilgilenir.
- 28- Ailem benimle gurur duyduğunu her fırsatta dile getirir.
- 29- Ailemdekiler benim gibi bir çocuğa sahip oldukları için şanslı olduklarını söylerler.
- 30- Ailem Zor anlarımda beni yalnız bırakmazlar.
- 31- Daha farklı bir ailem olmasını isterdim.
- 32- Ailem maddi desteğini benden esirgemez.
- 33- Ailem kendimi geliştirmem için beni teşvik eder.
- 34- Ailem doğum günlerimi hep hatırlayıp kutlar.
- 35- Başka insanların aksine benim ailemle aramda yakın bir ilişki yok.
- 36- Bir şeye ihtiyacım olduğunda ailemden hiç çekinmeden para isteyebilirim.
- 37- Ailem beni her konuda destekler.
- 38- Ailemdekilerin, onların onaylamayacağı bir şey yaptığımda ve onların haklı olduğu anlaşıldıktan sonra bile bana sevgi ile kucak açacaklarını biliyorum.
- 39- Aile olarak birbirimize çok bağlıyız.
- 40- Ailem, benim sorunlarımla ilgilenmeyecek kadar meşguldür.
- 41- Kendimi bir aileye aitmişim gibi hissetmiyorum.
- 42- Her şeyin üzerime geldiğini hissettiğimde, ailem rahatlamam için ellerinden geleni yaparlar.
- 43- Zorluklarla karşılaştığımda ailem başa çıkabilmem için bana her zaman güç verir.
- 44- Ailemin yanında kendimi güvende hissedirim.
- 45- Ailemdekilerin, işlerime fazlasıyla karıştıklarını düşünüyorum ve bundan rahatsız oluyorum.
- 46- Ailemin maddi-manevi desteği olmasaydı ne yapardım bilmiyorum.
- 47- Ailemde hiç kimse, benim ne düşündüğümle veya ne hissettiğimle gerçekten ilgilenmiyor.